

”Kuinka tärkeä määkin on ollut monille perheille ja toisaalta
kuinka tärkeä tuo kokemus on ollut mulle”

MLL:n lastenhoitotoiminta nuoren hoitajan näkökulmasta

Tarja Stankowski

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi Ylempi AMK

KEMI 2014

TIIVISTELMÄ

LAPIN AMMATTIKORKEAKOULU, Sosiaalialan koulutusohjelma, Ylempi AMK

Koulutusohjelma:	Sosiaalialan koulutusohjelma, Ylempi AMK
Opinnäytetyön tekijä(t):	Tarja Stankowski
Opinnäytetyön nimi:	”Kuinka tärkeä määkin oon ollu monille perheille ja toisaalta kuinka tärkeä toi kokemus on ollu mulle”. MLL:n lastenhoitotoiminta nuoren hoitajan näkökulmasta.
Sivuja (joista liitesivuja):	76 (13)
Päiväys:	2014
Opinnäytetyön ohjaaja(t):	Susanna Helavirta, Voitto Kuosmanen
Opinnäytetyöni tehtävänä on selvittää mitä merkityksiä Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) nuoret hoitajat (alle 25 v) antavat lastenhoitotoiminnassa mukana olemiselle ja mitä kehittämissuhteita nuorilla on lastenhoitotoimintaan.	
Hyvinvointivaltion kivijalka on kansalaisyhteiskunta, jossa järjestöjen rooli on ollut keskeinen. Nuorten kannustaminen aktiiviseen kansalaisuuteen on esillä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Mitä on aktiivinen kansalaisuus? Millaisia aktiivisia kansalaisia nuoret ovat? Näitä näkökulmia avaan teoria osiossa.	
Aineistona käytin teemahaastatteluja (N=7) sekä nettikyselylomaketta (N=1021). Lapin piirin hoitajille toteutetut haastattelut toimivat esitutkimus aineistona nettikyselyyn, joka toteutettiin kaikkien piirin (9) nuorille hoitajille. Analyysimenetelmänä käytin teoriaohjaavaa sisällönanalyysia.	
Nuoret kokivat saavansa tukea piirin työntekijältä ja tapaamisissa on ollut avoin ilmapiiri. Kehittämissuhteina toivottiin lisää mukavia, rentoja hoitajatapaamisia sekä lastenhoitokurssille enemmän käytännön esimerkkejä ja harjoittelua. Hoitajan veroilmoitukseen kaivattiin lisää konkreettista ohjeistamista. Nuoret antoivat positiivista palautetta toiminnasta. Järjestö hoitaa asiat hyvin. Lasten hoitajana toimiminen antaa erittäin paljon kokemusta ja rikastuttaa elämää monella tavalla!	
Lastenhoitotoiminta merkitsi nuorille aktiivisen kansalaisuuden elementtien vahvistumista eli identiteettityötä, osallistumista, kohtaamisia ja välittämistä . Toiminnassa tulevaisuuden suunnitelmat olivat selkeytyneet. Nuori oppii tuntemaan omia rajoja, vahvuuksia, heikkouksia ja omaa tapaa ajatella. Varmuutta ja rohkeutta tulee lisää. Toiminta kehittää eettistä arvomaailmaa, oman tulevan vanhemmuuden ja perhe-elämän pohdintaa. Hoitajana toimitaan koska se on joustavaa, omaehtoista ja mielekästä toimintaa. Siitä saa hyötyä omaan tulevaan työhön ja alan opinnot vahvistuvat käytännön taidoilla. Nuoret kokivat tekevänsä eettisesti arvokasta työtä. On rikkaus kohdata erilaisia ihmisiä, perheitä ja lapsia. Tärkeää on saada palautetta ja olla lasten kanssa. Se myös jalostaa sosiaalista mieltä ja välittämistä itsestä ja toisista. MLL:n Lastenhoitotoiminta on nuorisotyön muoto, joka tukee niin nuoren yksilöllistä kasvua kuin kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi.	
Asiasanat:	Mannerheimin Lastensuojeluliitto, lastenhoitotoiminta, nuori, aktiivinen kansalaisuus.

ABSTRACT

LAPLAND UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, Education

Degree programme:	
Author(s):	Tarja Stankowski
Thesis title:	"How important is it, I have been to many families, and on the other hand how important experience is have been to me." MLL's child-care activities from the perspective of a young nanny.
Pages (of which appendixes):	76 (13)
Date:	
Thesis instructor(s):	Susanna Helavirta, Voitto Kuosmanen
<p>My thesis is to find out what the significance of the Mannerheim League for Child Welfare (MLL) in young carers (under 25 years) is to be a part of the action and what suggestions to improve the young people in child-care activities.</p> <p>The foundation of the welfare state is a civil society which organizations have played a key role. To encourage young people's active citizenship is featured both nationally and internationally. What is active citizenship? What kind of young people are active citizens? These aspects of the theory section.</p> <p>The data I used the theme of the interviews (N = 7), as well as online questionnaire (N = 1021). Lapland district nurses' interviews carried out a feasibility study material online survey, which was carried out for all districts (9) for young carers. The method of analysis I used a theory-content analysis.</p> <p>Young people felt that they support the district employee, and meetings have been open to the atmosphere. Development suggestions call for more comfortable, relaxed meetings, as well as a childcare course more practical examples and exercises. The nurse on the tax return they wanted more concrete instructing. Young people gave positive feedback on the activities. The organization manages things well. A nanny will give a great deal of experience and enrich the lives of many ways!</p> <p>Child Care Activities for young people's active citizenship meant a strengthening of the elements of the identity of the work, participation, encounters and caring. Operation plans for the future were clearer. The young learn to know your own limits, strengths, weaknesses, and their own way of thinking. Confidence and courage will be more. Activities to develop ethical values, their own future parenting and family life reflection. Start to work because it is a flexible, self-motivated and meaningful activities. It may be useful to your future work and studies in the field of reinforced concrete skills. Young people felt ethically doing valuable work. There is a wealth of encounter different kinds of people, families and children. It is important to get feedback and to be with the children. It also refines the social mind and caring for self and others. The Mannerheim League for Child Care Action is a form of youth work that supports such a young individual growth as the growth of an active citizen.</p>	
Tags: Mannerheim League for Child Welfare, Child Care Operations, young, active citizenship	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	1
ABSTRACT	2
1 JOHDANTO.....	4
2 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO JA LASTENHOITOTOIMINTA..	6
3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	9
3.1 Järjestöt hyvinvointipalvelujärjestelmässä	9
3.2 Järjestöjen kansalaistoiminta	10
3.3 Aktiivinen kansalaisuus	12
3.4 Aktiivisen kansalaisuuden edellytykset.....	15
3.5 Nuoret aktiivisena kansalaisena.....	17
3.6 Aktiivisen kansalaisuuden uudelleen määrittely identiteettinä, osallistumisena, kohtaamisena ja välittämisenä.....	22
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	25
4.1 Näkökulmia toteuttamiseen	26
4.2 Haastattelut	30
4.3 Nettikysely.....	35
4.4 Teoriaohjaava sisällönanalyysi.....	37
4.5 Eettisyys	39
5 MLL:N LASTENHOITOTOIMINNAN MERKITYKSET NUORELLE.....	42
5.1 Identiteettityötä.....	46
5.2 Osallistumista	48
5.3 Kohtaamisia	49
5.4 Välittämistä.....	51
6 NETTIKYSELY	52
6.1 Nuorten hoitajien taustatiedot.....	52
6.2 Piirin tuki hoitajille	54
6.3 Kehittämisehdotuksia	55
7 POHDINTA.....	60
LÄHTEET	63
LIITTEET	66

1 JOHDANTO

Nuoret ovat tämän päivän ajankohtainen puheenaihe. Meillä on huoli nuorista, nuorten työllisyystilanteesta ja tulevaisuudesta. Meille jokaiselle, mutta ennen kaikkea identiteettiään etsivälle ja rakentavalle nuorelle, on tärkeää tulla hyväksytyksi, löytää mielekästä tekemistä ja saada onnistumisen kokemuksia kotona, koulussa, vapaa-ajalla sekä työssä. On tärkeää kysyä nuorten mielipiteitä, ajatuksia ja merkityksiä.

Hyvinvointivaltion rakentamisessa järjestöjen rooli on ollut keskeinen. Miten järjestöjen rooli palvelujärjestelmässä on aikojen saatossa muuttunut ja missä tilanteessa ollaan tänä päivänä? Järjestöjen toiminta lisää aktiivista kansalaisuutta mutta mitä on aktiivinen kansalaisuus ja millaisia aktiivisia kansalaisia nuoret ovat?

Opinnäytetyöni käsittelee Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) lastenhoitotoimintaa nuoren hoitajan näkökulmasta. Lastenhoitotoiminta on kotiin annettavaa, lyhytaikaista, tilapäistä lastenhoitoapua lapsiperheille. Mutta mitä se on mukana oleville nuorille hoitajille? Mitä merkityksiä MLL:n nuoret hoitajat (alle 25 v) antavat lastenhoitotoiminnassa mukana olemiselle? Mitä kehittämissuhteita nuorilla on lastenhoitotoimintaan?

MLL:n lastenhoitotoimintaa järjestävät yhdeksän piiriä: Häme, Järvisuomi, Kainuu, Kymi, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Uusimaa ja Varsinais-Suomi. Opinnäytetyössä keskityin alle 25-vuotiaisiin nuoriin (n=1012), joita on suurin osa hoitajista.

Aineistona käytän haastatteluja sekä nettikyselylomaketta. Teemahaastattelut tein helmi-maaliskuussa 2014 Lapin piirin viidelle nyt mukana olevalle nuorelle hoitajalle ja kahdelle aikaisemmin hoitajana toimineelle. MLL:n lastenhoitotoiminnan merkityksistä nuorelle hoitajalle ei ole ennen tehty tutkimuksia. Haastattelut toimivat esitutkimusaineistona. Nettikyselylomake toteutettiin haastattelujen pohjalta kaikkien piirien (n=1021) nuorille hoitajille huhti-toukokuussa 2014. Analyysimenetelmänä käytän teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lapin piiri on ollut viimeiset yksitoista vuotta työnantajani. Perhepalvelupäällikkönä yhtenä vastualueenani on ollut lastenhoitotoiminta. Perheet kokevat kotiin annettavan lastenhoitoavun tärkeänä ja joskus pelkkä tieto siitä, että apua on tarvittaessa saatavilla voi auttaa vanhemman jaksamista. Perheiden tarpeet ja asiakaspalaute ovat koko MLL:n historian olleet lähtökohta kotiin annettavan avun kehittymiselle nykyiseen muotoonsa. Yhä enemmän olen alkanut arvostamaan lastenhoitotoimintaa myös nuorisotyön näkökulmasta. Haluan kiinnittää huomion nuoriin aktiivisina toimijoina, heidän kokemuksiinsa ja näkemyksiinsä lastenhoitotoiminnassa mukana olemisen merkityksestä sekä toiminnan kehittämisestä. Nuorten kokemat merkitykset ovat kuuluvissa opinnäytetyössäni.

2 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO JA LASTENHOITOTOIMINTA

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on vuonna 1920 perustettu valtakunnallinen kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä. MLL:lla on yli 93 000 jäsentä ympäri Suomea.

MLL:n järjestö rakenne muodostuu paikallisyhdistyksistä (565), piirijärjestöistä (10) ja keskusjärjestöstä. MLL on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, luotettava, nykyaikainen ja helposti lähestyttävä, perheiden arjessa elävä järjestö. Järjestössä kansalaiset voivat vaikuttaa ja tehdä vapaaehtoistyötä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi. MLL toimii vahvana asiantuntijana, kehittäjänä ja vaikuttajana paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

MLL:n Lapin piirissä paikallisyhdistyksiä on 23 ja jäseniä noin 4000. Paikallisyhdistykset toimivat vapaaehtoisvoimin. Piirin tehtävänä on mahdollistaa paikallisyhdistysten aktiivinen toiminta tarjoamalla koulutusta, tukea ja ohjausta. Muita piirin toimintamuotoja ovat lastenhoitotoiminta, Perheteroimintakeskus Rovaniemellä, ammatilliset perhepalvelut, nuorisotyö, Vahvuutta vanhemmuuteen -hanke (2012–2014), Koko Suomi leikkii – hanke (2014–2016), vertaistoiminta ja koulutustoiminta. MLL:n Lapin piiri on mukana Lapin järjestötoiminnan kehittämisrakenteessa ja oppilaitosyhteistyöhankkeessa.

Sosiaali- ja terveysjärjestöillä on merkittävä rooli ja potentiaali suomalaisessa yhteiskunnassa. Mielestäni yksi kansalaisjärjestöjen vahvuus on kehittäminen, ”ajan hermoilla oleminen”, asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen ja osallistaminen. MLL:n historiaa tarkasteltaessa löytyy upeita esimerkkejä asioista, joita aktiiviset kansalaiset ovat yhdessä saaneet aikaiseksi niin valtakunnallisesti, alueellisesti kuin paikallisesti. (Liite 1.)

Lapsiperheille kotiin annettava apu on MLL:n alkuunpanemaa ja se on ollut koko MLL:n historian ajan osa toimintaa. Alkuun lähdettiin 1930-luvulla maaseudun emäntien tarpeista päästä nopeasti synnytyksen jälkeen mukaan talon töihin. Tällöin kotiin saatava apu oli kullan arvoista. Alettiin kouluttaa kodinhoitajia koteihin, syntyi kotiäiti-

toiminta, sairastuneen lapsen hoitorengas, kotipalvelu, lastenhoitotoiminta sekä ammatilliset perhepalvelut. Tarpeet ovat vuosien saatossa muuttuneet, mutta aina on ollut läsnä työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen ja uupumisen ehkäisy haastavissa perhetilanteissa. MLL:n työ tällä rintamalla on aina joustavasti vastannut lapsiperheiden kulloista tarvetta. (Haataja-Nurminen 2009, 4-6).

MLL:n lastenhoitotoiminta on kotiin annettavaa, lyhytaikaista, tilapäistä apua lapsiperheille. Toiminta on universaalialla, ennaltaehkäisevää ja arkea tukevaa. Lastenhoitotoimintaa toteutetaan valtakunnallisen mallin mukaisesti ja laatuvaatimuksia noudattaen. MLL:n Lapin piirissä lastenhoitotoimintaa on ollut vuodesta 1992. Vuonna 2014 MLL:n Lapin piiri organisoii lastenhoitotoimintaa Inariin, Kemiin, Kittilään, Muonioon, Rovaniemelle ja Sodankylään.

Edistävien ja ehkäisevien universaalien palvelujen kirjo on laaja. Arkea tukevalla yhteisöllisellä toiminnalla tarkoitetaan kaikille avoimia palveluja, joiden käyttö ei edellytä esimerkiksi lastensuojelun asiakkuutta. Osa palveluista on suunnattu tiettyssä elämäntilanteessa oleville. Keskeisiä periaatteita palveluissa ovat helppo saatavuus, monitoimisuus, asiakaslähtöisyys, osallistavat toimintatavat, osallistujien voimavarojen vahvistaminen ja leimaamattomuus. Palveluille on ominaista tuen vieminen perheen kotiin tai kodin lähelle ja osaksi lapsen kasvu- ja kehitysympäristöä. (Perälä & Halme & Nykänen 2012, 143).

Lastenhoitotoiminnassa MLL:n Lapin piirin tehtävänä on kouluttaa, rekrytoida, perehdyttää ja ohjata hoitajia, järjestää hoitajille koulutus- ja virkistystilaisuuksia sekä vertaistuellisia tapaamisia. Perheille välitetään hoitaja internetpohjaisen välitysjärjestelmän avulla ja ohjataan työnantajavelvoitteissa. Välityspiste toimii Rovaniemellä. Perhe toimii hoitajan työnantajana ja maksaa hoitajalle MLL:n suosituksen mukaisen tuntipalkan 8,20€. Toiminnan organisointi perustuu kuntarahoitukseen.

Lasten hoitajana voi toimia haastattelun perusteella sopivaksi todettu MLL:n lastenhoitokurssin (60 h) käynyt tai sosiaali-, kasvatusta- tai terveysalan koulutusta saanut 16 vuotta täyttänyt henkilö. Opinnäytetyössä keskityn alle 25-vuotiaisiin nuoriin, joita on huh-

tikuussa 2014 kaikissa piireissä (9) yhteensä 1021. Lastenhoitotoiminnan välitysjärjestelmä luokittelee hoitajat alle 18 -vuotiaisiin, 18–25 -vuotiaisiin ja 26–52 vuotiaisiin. Käytännön syistä, on helpompi etsiä tilastoja ja hoitajarekistereitä kun rajaan otanan alle 25-vuotiaisiin. MLL:n Lapin piirissä hoitajia oli tammikuussa 2014 yhteensä 53, joista alle 25-vuotiaita oli 40 eli 75 %. Myös muissa piireissä suurin osa lasten hoitajista on nuoria.

MLL:n lastenhoitotoiminnan nuoriin kohdistuvassa toiminnassa on kyse työelämätaitojen oppimisesta, onnistumisten kokemusten saamisesta ja nuoren inhimillisestä kasvusta yhteiskunnan jäsenenä. Nuorisolain mukaan nuorisotyön perustehtävinä ovat sosiaalinen vahvistaminen, aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, nuoren kasvun ja itsenäisyyden tukeminen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen tukeminen. Konkreettisesti tämä näkyi työssäni esimerkiksi perheeltä tulleen palautteen käsittelyssä nuoren kanssa, mahdollisten toimintatapojen reflektoinnissa. Hoitajatapaamisissa teemoina ovat nuorilta ja perheiltä esiin nousseet asiat esimerkiksi haasteelliset hoitotilanteet ja työnantajavelvoitteet. Ilahduttavaa on huomata nuorten hoitajien kehittymistä esimerkiksi siinä kuinka hieman arka nuori saattaa kannustuksen ja kokemuksen myötä rohkaistua, löytää omat vahvuutensa ja ikään kuin ”puhjeta kukkaan”. (Nuorisolaki 937/2013 1:[1-2 §](#).)

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

3.1 Järjestöt hyvinvointipalvelujärjestelmässä

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan voidaan ajatella koostuvan kolmesta ulottuvuudesta. Hyvinvointiyhteiskunnan syntymisen edellytys ja sen jatkon tae on elävä ja toimiva kansalaisyhteiskunta. Toinen kivijalka on uudistuva hyvinvointivaltio eli julkinen sektori. Nämä kaksi tarvitsevat rinnalleen dynaamisen talouselämän, yritysten muodostaman yksityisen sektorin. (Möttönen & Niemelä 2005, 3; Harju 2006, 11.)

Valtio ja kunnat edustavat muodollista julkista intressiä, joka ei tähtää taloudelliseen voittoon. Valtion ja kuntien kautta hoidetaan yhteisiä asioita ja huolehditaan kansalaisten hyvinvoinnista universaalisuuden periaatteen pohjalta. Yritykset toimivat puolestaan markkinoilla voittoa tavoitellen ja ilmentäen yksityistä intressiä. Yrityksille tärkeintä on maksavan asiakkaan tarpeet ja ilmenevään kysyntään vastaaminen. Kansalaisyhteiskunnan aktiviteetit edustavat epämuodollista ja ei-voittoa tavoittelevaa toimintaa. Kansalaisyhteiskuntaa leimaa lisäksi vapaaehtoisuus ja autonomisuus. Kansalaisyhteiskunnan toiminnot kuuluvat myös yksityisen intressin piiriin. (Harju 2006, 11–12.)

Julkisen ja kolmannen sektorin välisen suhteen vaihtuvuutta voi kuvata neljän tyypin avulla. Julkispainotteinen malli korostaa hyvinvointivaltion osuutta. Duaalimallissa korostuu sekä hyvinvointipalveluiden että rahoituksen osalta julkisen ja kolmannen sektorin väliset sopimukset ja yhteinen työnjako. Yhteistyömallissa valtio huolehtii rahoituksesta ja kolmannen sektorin tehtävä on tuottaa rahoitussopimuksen mukaiset palvelut. Kolmannen sektorin osuutta painottavassa mallissa toiminnan sisällöistä ja rahoituksesta vastaa kolmas sektori. (Kinnunen 1998, 110–111.)

Yhteiskunnallisessa muutoksessa palveluiden järjestämisessä korostuu ihmisten elämäntilanteiden sekä alueiden erilaisuuden välisen suhteen tunnistaminen ja ymmärtäminen. Yksittäisen ihmisen näkökulmasta sosiaalisen tuen ja hyvinvoinnin tuottamisen areenoilla vallitsee monipuolinen kirjo. On ihmisiä, jotka hankkivat sosiaalisen tuen sekä lähiyhteisöistä että viranomaissektorilta ja markkinoilta (laaja welfare mix -strate-

gia). Toinen ryhmä turvaa vain viranomaissektoriin (kunnan ja valtion palvelut) ja kolmas ryhmä hyödyntää kolmatta sektoria sosiaalisen tuen tuottamisessa. Neljännelle ryhmälle lähiyhteisöt (sukulaisuus, naapurit, ystävät) ovat keskeisiä sosiaalisen tuen hankkimisessa. Näiden ryhmien ulkopuolelle jää ryhmä ihmisiä, jotka eivät kykene tai halua hankkia sosiaalista tukea miltään taholta. (Kinnunen 1998, 99–100.)

3.2 Järjestöjen kansalaistoiminta

Kansalaistoiminta voidaan määritellä niin, että se on ihmisen aktiivista toimintaa itsestä ulospäin, yhdessä toimien, yhteiseksi hyväksi. Ihminen on aktiivinen kansalainen ja toimii konkreettisella tavalla. Toiminnan tulee suuntautua itsestä pois päin ollakseen kansalaistoimintaa. Lisäksi kansalaistoiminnassa toimitaan eri tavoin yhdessä muiden ihmisten kanssa yhteiseksi, ei omaksi hyödyksi. Kansalaistoimintaan liittyy yhteisöllinen ulottuvuus. Keskeisin osa suomalaista kansalaistoimintaa tehdään kansalaisjärjestöissä. (Harju 2006, 9).

Sosiaali- ja kansalaisjärjestöjen keskeisimpiä tehtäväalueita ovat jäsenistön edunvalvonta, vertaistoiminnan sekä vapaaehtoistoiminnan mahdollistaminen, asiantuntijuus eli tutkimus- ja kehittämistoiminta, hyvinvointipalvelujen tuottaminen sekä kansainvälinen toiminta ja yhteistyö. Järjestöt ovat siis syntyneet aktiivisten kansalaisten aloitteesta, itseään ja toisiaan tukemaan. (Dufva & Niemelä 2003, 17; Peltosalmi & Hakkarainen & Särkelä & Eronen 2012, 14–16).

Demokraattisessa hyvinvointivaltiossa on tärkeää, että on olemassa yhteiskunnalliseen ja aatteelliseen vaikuttamiseen keskittyneitä edunvalvontajärjestöjä myös hyvinvointipalveluiden alueella. Tarvitaan vapaaehtoistoimintaa, yhteisöllisyyttä ja sosiaalisia verkostoja vaalivia järjestöjä, joiden toiminta parhaimmillaan vahvistaa sosiaalista pääomaa ja demokratiaa. Osa järjestöistä on kehittynyt oman alansa asiantuntijajärjestöiksi, joissa parhaillaan yhdistyvät kokemuksellinen ja asiantuntijatieto. Yhteisvastuun yhteiskuntaan kuuluu monien toimijoiden mukanaolo palvelujen tuotannossa. Julkisen vallan vastuulla on huolehtia rahoituksen systematiikasta, palvelujen saatavuuden, koh-

dentumisen ja oikeudenmukaisuuden sekä laadun kysymyksistä. (Hyvinvointi 2015 – ohjelma, 24–25.)

Järjestöjen toiminnalla on monella tavalla yhteys demokratiaan. Ensinnäkin järjestöihin osallistuvat oppivat demokratiassa välttämättömiä taitoja kuten kokoustekniikkaa ja omien mielipiteiden argumentointia. Toiseksi järjestöissä harjoitellaan kansalaistaitoja, kuten kykyä vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa ja yhteiskunnassa vallitsevien normien noudattamista. Kolmanneksi järjestöissä oppii ymmärtämään, miten yhteiskunta toimii ja miten siihen voi vaikuttaa. Järjestöillä on merkittävä rooli myös talouden näkökulmasta. Helsingin Ruralia -Instituutin tekemästä tutkimuksesta selviää, että vapaaehtoistoimintaan sijoitetulla eurolla saadaan kuusinkertainen tuotos yhtä työtuntia kohden laskettuna. (Möttönen & Niemelä 2005, 116; Peltosalmi ym. 2012, 14.)

Kansalaistoiminnan merkitys suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehittämisessä on olennainen. Useimmat sosiaalipalvelut ovat nimenomaan syntyneet järjestöjen käynnistämästä toiminnasta, jonka valtio ja kunnat ovat myöhemmin ottaneet hoitaakseen. Hyvänä esimerkkinä ovat mm. MLL:n käynnistämänä neuvolatoiminta, kotipalvelu, terveystalot ja iltapäiväkerhotoiminta. 1990-luvun taloudellinen lama siirsi tehtäviä julkiselta sektorilta järjestöille. Kuntien voimavarojen vähentyessä, kuten nyt osana julkisen talouden säästötalkoita, kansalaisjärjestöille tarjotaan kuntien hoidossa olevia tehtäviä ja toimintoja. Kehityksen suunta oli käännteinen hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisen vuosikymmeniin verrattuna, jolloin kansalaisjärjestöjen kehittämiä ja niiden hoidettavana olleita tehtäviä otettiin kunnallisen järjestämisvastuun piiriin. (Ilvonen 2005, 89.)

Julkiselle vallalle kuuluu vastuu kaikkien kansalaisten sosiaalisten, taloudellisten ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumisesta eli peruspalveluista. Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmassa (2003–2007) todetaan, että vapaaehtoinen toiminta ei korvaa julkisen vallan sosiaalista vastuuta, mutta täydentää sitä tavalla, jolla on erityinen merkitys kansalaisten eri elämäntilanteissa. Järjestöjen toiminta ei korvaa julkista sektoria, se rikastuttaa sitä. Järjestöt voivat luoda hyvinvointia, jota julkinen sektori ei yksin pysty

tuottamaan. Järjestöt edistävät kansalaisten omatoimisuutta ja osallisuutta. Palveluiden tuottaminen järjestössä ei ole sen halvempaa kuin kunnissakaan. (Lapin liitto 2014, 22.)

Tällä hetkellä sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttavia keskeisiä tekijöitä ovat ihmisten osallistumisen ja vaikuttamisen muutokset, valtion ja kuntien talousvaikeudet, järjestöjen palveluntuottamiseen vaikuttavat tekijät, sekä yhteiskunnan uudelleen rakenteistuminen. Järjestöt joutuvat määrittelemään omaa rooliansa, asemaansa ja kumppaneita muuttuvassa kentässä. Pitävätkö järjestöt itseään kansalaisten näkemysten välittäjinä ja kansalaisyhteiskunnan rakentajina vai pyrkivätkö ne suuntaamaan toimintansa sellaisten palveluiden tuottamiseen, joita kunnat lisääntyvässä määrin ryhtyvät niiltä ostamaan? Vai pitävätkö ne esillä hyvinvointivaltion sosiaalisen tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden periaatteita, kun nämä ovat jäämässä tehokkuuden vaatimusten jalkoihin? (Möttönen & Niemelä 2005, 4; Peltosalmi ym. 2012, 5.)

Tulevaisuuden Lapissa tarvitaan tiivistä kumppanuutta ja suunnitelmallista yhteistyötä järjestöjen ja julkisen sektorin välille toimivan palvelurakenteen saavuttamiseksi ja lappilaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi. MLL:n lapin piiri on hyvin sitoutunut yhteistyöhön muiden järjestöjen, aluehallintoviraston ja kuntien kanssa. Lapin järjestöstrategiassa 2030 määritellään tulevaisuuden tahtotilana, että ”Lapissa järjestöt kuuluu – kaikille”. Se kuvaa sitä, että järjestöt toimivat lähellä lappilaista ihmistä ja sitä tulevaisuudessa järjestöjen/lappilaisten ihmisten ääni kuuluu vahvemmin myös julkisen sektorin, yritysten ja oppilaitosten hyvinvointityössä ja niiden eri rakenteissa. (Lapin liitto 2014, 10.)

3.3 Aktiivinen kansalaisuus

Kansalaisuuden voi määritellä statuksena, roolina ja spatiaalisena ilmiönä. Kansalaisuus statuksena on juridinen tulkinta jonkin maan kansalaisena olemisesta oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Spatiaalisuus tarkoittaa sitä, että me olemme ja voimme olla kansalaisia paikallisella, alueellisella, kansallisella, eurooppalaisella ja globaalilla tasolla omine oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Kaikki tasot ovat nykyaikana tärkeitä. Kansalaisuus roolina taas viittaa toimintaan, oikeuksien käyttöön kansalaistoiminnassa ja

kansalaisvaikuttamisessa. Täyteen kansalaisuuteen kuuluu olennaisena osana ihmisten vastuullisuus. Nykyaikana ihmiset peräävät äänekkäästi oikeuksiaan, mutta korostavat vähemmän tietoisuutta, vastuuta ja velvollisuuksia. (Harinen 2000, 27; Laitinen & Nurmi 2004, hakupäivä 22.6.2014; Harju 2004, 21; Kansalaisyhteiskunta 2006 – toimikunta, 43.)

Kansalaisuus voidaan jakaa passiiviseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Aktiivisen kansalaisen vastakohta ei ole passiivinen kansalainen vaan pikemminkin kansalainen, joka ei ole sitoutunut mihinkään, ei koe osallisuutta mihinkään yhteisöön. Passiivinen kansalaisuus on mahdollista ja sen tulee olla hyväksyttyä. Aktiivisen kansalaisuuteen tulee kannustaa, mutta ketään ei voi siihen pakottaa. Aktiivisesta kansalaisuudesta puhuttaessa on muistettava, että ihmiset elävät kovin erilaisissa todellisuuksissa. Käsitteellä aktiivinen kansalaisuus on erilainen merkitys eri ihmisille ja eri elämäntilanteissa saman henkilönkin kohdalla merkitys voi vaihdella. (Harju 2004, 21–22; Laitinen & Nurmi 2004, hakupäivä 22.6.2014; Kansalaisyhteiskunta 2006 – toimikunta, 44–45.)

Pohjoismaisen, valtiokeskeisen mallin mukaan kansalaisyhteiskunta on valtion ruohonjuuritaso, jolta lainsäädännön ja muun valtiontasoisien päätöksenteon tavoitteet nousevat. Demokratia ei säily, elleivät ihmiset puolusta ja toimi tavalla joka turvaa kansanvallan toteutumisen. Kansalaisyhteiskunta on mahdollista vain aktiivisten kansalaisten kautta. **Aktiivinen kansalaisuus on yhteisössä, yhteiskunnassa vaikuttamista ja toimimista yhteiseksi hyväksi sekä vastuun ottamista yhteisistä asioista ja osallistumista niiden hoitamiseen.** Osallistuminen voi tapahtua poliittisilla areenoilla (luottamustehtävät, puoluetoiminta), oman elämän viihtyvyyden alueella (harrastustoiminta) ja auttamisen areenoilla (järjestöjen vapaaehtoistyö). Käytännössä aktiivinen kansalaisuus voi olla esimerkiksi naapurin auttamista, MLL:n lastenhoitotoiminnassa toimimista, ympäristöasioiden ajamista tai lähiökoulun puolustamista. (Harinen 2000, 33; Suutari 2000, 10; Harju 2004, 41–47; Laitinen & Nurmi 2004, hakupäivä 22.6.2014.)

Toimimisen ei aina välttämättä tarvitse olla yhteisön tai yhteiskunnan jäsenenä, yksinkin toimimalla voi vaikuttaa yhteisiin asioihin. Esimerkiksi arkielämän kuluttajana tehdyt valinnat voidaan tulkita aktiiviseksi kansalaisuudeksi. Suomessa aktiivinen kansa-

laisuus liitetään usein yhdistysten toimintaan ja politiikkaan. Perhepiirissä ja arjen verkostoissa ilmenevä aktiivinen kansalaisuus jää usein tunnistamatta ja tunnustamatta. (Laitinen & Nurmi 2004, hakupäivä 22.6.2014.)

Aktiiviseen kansalaisuuteen kuuluu lähtökohtaisesti tietty oma-aloitteisuus ja vapaaehtoisuus. Näin ollen esimerkiksi sitä, että sosiaalipalvelujen alasajolla pakotetaan itsekkin ikääntyneitä ihmisiä puolisoidensa omaishoitajiksi, ei voida tulkita aktiivisen kansalaisuuden edistämiseksi. Olosuhteiden pakosta johtuva vapaaehtoistyö ei ole aktiivista kansalaisuutta, vaikka se koituisikin yhteiseksi hyväksi. (Laitinen & Nurmi 2004, hakupäivä 22.6.2014.)

Aktiivisen kansalaisuuden voi jakaa henkis-kulttuuriseen, toiminnalliseen ja poliittiseen kansalaisuuteen. Henkis-kulttuurinen kansalaisuus ei yleensä ole yhtä näkyvää kuin toiminnallinen tai poliittinen kansalaisuus, mutta ei kuitenkaan vähemmän merkityksellistä. Kaikella aktiivisuudella on arvonsa, kaikkia muotoja tarvitaan eikä niitä ole syytä arvottaa. Tärkeintä on, että riittävä määrä ihmisiä on aktiivisia kansalaisia. Kukaan ilmaiskoon aktiivisuuttaan omalla tavallaan. Käytännön elämässä erilaiset aktiivisuuden ilmentymät lomittuvat ja sekoittuvat keskenään. (Harju 2005, hakupäivä 22.6.2014.)

Henkis-kulttuurinen kansalaisuus ilmenee sivistyksellisenä, kulttuurisena tai hengellisenä aktiviteettina. Inhimillisuus, ihanteellisuus, eettisyys, moraalisuus, emotionaalisuus ja arvoperustaisuus ilmentävät ihmisten pyrkimyksiä henkis-kulttuurisen kansalaisuuden kohdalla ja usein sitä leimaa henkilökohtaisuus, yksilöllisyys ja jopa itsekkyyys. Se on ihmisen itsensä jalostamista ihmisenä tai kansalaisena esimerkiksi vapaa-ajan opiskelua, MLL:n lastenhoitotoimintaa, ympäristön suojelua, kansalaisopiston kursseja. (Harju 2005, hakupäivä 22.6.2014.)

Toiminnallinen kansalaisuus on ehkä suosituin aktiivisen kansalaisuuden ilmentymä. Toiminnallisena kansalaisena ihminen haluaa osallistua, vaikuttaa, toimia vapaaehtoisena itselle tai muille mieluisten ja tärkeiden asioiden hyväksi. Se ilmenee yleensä aktiviteetteina yhdistyksissä, yhteisöissä, kansalaisopistojen piireissä ja seurakunnissa esimerkiksi liikuntaseuroissa ja MLL:n toiminnassa. Toiminnallinen kansalaisuus ilmentää

ihmisten yleistä aktiivisuutta, mutta usein myös vastuullisuutta ja lojaalisuutta omaa yhteisöä kohtaan. (Harju 2005, hakupäivä 22.6.2014.)

Puhuttaessa aktiivisesta kansalaisuudesta perinteisin miellelyhtymä on ollut poliittinen kansalaisuus. Sillä on Suomessa pitkät historialliset juuret ja sitä pidettiin ehkä jopa merkittävimpänä kansalaisuuden ilmentymänä aina individualismin alkuun 1970-luvun puoliväliin saakka. Kunnallispoliitikot ja kansanedustajat olivat enemmän kansalaisia kuin kulttuuriyhdistyksessä, elämäntaparyhmässä tai opintopiirissä toimivat. (Harju 2005, hakupäivä 22.6.2014.)

1970-luvun lopulla kiinnostus politiikkaan väheni dramaattisesti ja poliittisen toiminnan arvostus suorastaan romahti. Kansalaiset ryntäsivät perustamaan kulttuuri-, harrastus- ja liikuntayhdistyksiä sekä erilaisia identiteettiilikoita. Painopiste siirtyi muutamassa vuodessa poliittisesta aktiivisuudesta toiminnalliseksi, kulttuuriseksi ja henkiseksi harrastuksiksi. (Harju 2005, hakupäivä 22.6.2014.)

Poliittisen kansalaisuuden merkitys ei ole vähentynyt, vaikka kiinnostus sitä kohtaan onkin vähentynyt. Kansanvalta toteutuu yhteiskunnassa vain, kun ihmiset kansalaisina turvaavat demokraattisten valtioelinten legitimitetin. Kansanvalta nyt ja jatkossakin on edustuksellisen demokratian varassa, mutta sitä tulee täydentää suoran osallistumisen ja vaikuttamisen keinoilla. (Harju 2005, hakupäivä 22.6.2014.)

3.4 Aktiivisen kansalaisuuden edellytykset

Täydellinen aktiivinen kansalaisuus edellyttää tiettyjen perusehtojen täyttymistä. Ensinnäkin viranomaisten tulee sallia lain puitteissa esiintyvä kaikenlainen aktiivisuus ja toiseksi yhteiskunnallisen ilmapiirin tulee olla avointa, suosia aktiivisuutta ja kannustaa siihen. Jos kansalaiset eivät saa ääntään kuuluville, jos heitä ei kuunnella eikä heidän näkemyksiinsä reagoida, aktiivisella kansalaisuudella ei ole paljon käytännön merkitystä. Tiedotusvälineillä ja viranomaisilla on suuri vastuu ilmapiirin säilyttämisessä. Ihminen ei ole kovin innokas olemaan mukana vähemmän tärkeässä tai peräti hyljeksi-tyssä toiminnassa. (Harju 2005, hakupäivä 26.6.2014.)

Kolmas perusehto on yleinen suvaitsevaisuus, joka opitaan toimimalla, kokemuksen kautta, kohtaamalla ja kuuntelemalla muita. Erilaisten ihmisten kohtaaminen ja monipuolinen diskurssi ovat tärkeitä aktiivisen kansalaisuuden edellytyksiä, joita nuoret kokiivat oppineensa myös MLL:n lastenhoitotoiminnassa. Neljäs edellytys ovat avoimet julkiset tilat. Ihmisillä tulee olla paikkoja kohtaamiseen, liittymiseen, dialogiin ja osanottoon. (Harju 2005, hakupäivä 26.6.2014.)

Viides edellytys on yhteisöllisyyden käytännön ilmeneminen, joka on Suomessa muuttanut muotoaan viimeisten vuosikymmenten aikana. Statuksellisen ja paikkasidonnaisen yhteisöllisyyden rinnalle ja osin tilalle on tullut symbolinen ja mielikuvallinen yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyden edellytyksiä voi parantaa mm. yhdyskuntateknisellä suunnittelulla. Asuinalueet voivat olla viihtyisiä, ihmisten yhteistoimintaa edistäviä ja niissä voi olla riittävä palvelutarjonta. (Harju 2005, hakupäivä 26.6.2014.)

Kuudes edellytys on aktiivisen kansalaisuuden helppo ilmentäminen yhteiskunnassa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi yhdistystoiminnan minimaalista säädöspohjaa, jotta vapaaehtoisten työtaakka helpottuisi. Tiedon julkisuus ja helppo saatavuus lisäävät ihmisten aktiivisuutta. (Harju 2005, hakupäivä 26.6.2014.)

Henkilökohtaisella tasolla aktiivisena kansalaisena toimimiseen tarvitaan tietoja, taitoja sekä arvoja ja asennetta. Lähtökohtana ovat tietyt perustiedot. Tieto kansalaisen perusoikeuksista ja velvollisuuksista, kansalaisen oikeudesta saada tietoa, esittää mielipiteensä sekä osallistua ja vaikuttaa. Tarvitaan yhteiskunnan lakien ja päätöksentekoliemien tuntemusta. (Harju 2004, hakupäivä 22.6.2014.)

Tietojen lisäksi tarvitaan perustaitoja kuten puhuminen, kirjoittaminen ja ihmisten välinen kanssakäyminen. Aktiivisen kansalaisuuden toteutumiseksi tähän on lisättävä osallistumisen ja yhteistyön tekemisen taidot. Jalostuneempiin taitoihin kuuluvat perustelemisen, neuvottelemisen ja vaikuttamisen osaaminen sekä kyky hahmottaa yhteiskuntaa, arvottaa asioita, ratkaista konflikteja ja olla oikealla tavalla kriittinen. Tietojen ja taitojen lisäksi aktiivinen kansalaisuus edellyttää arvoja ja asennetta, kiinnostusta oman yhteisön ja yhteiskunnan asioihin. Käytännöllisten merkitysten lisäksi yhteisillä asioilla

täytyy olla tiettyä itseisarvoa, jotta ihmiset aktivoituvat. (Harju 2004, hakupäivä 22.6.2014.)

Aktiivinen kansalaisuus on jotain mikä pitää oppia ja mihin kasvetaan. Aktiiviseen ja demokraattiseen kansalaisuuteen tarvittavia tietoja, taitoja ja valmiuksia voi oppia elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti mm. kotona, kouluissa, oppilaitoksissa ja järjestöissä. Haasteena on nuorten innostaminen aktiiviseen kansalaisuuteen, toisaalta on kyse elinikäisestä prosessista ja siitä, miten aikuisille tarjotaan yhä uusia mahdollisuuksia tulla aktiivisiksi kansalaisiksi. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnassa toimiminen on yksi parhaista kasvattajista myös yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja osaamiseen. (Harju 2005, hakupäivä 23.6.2014; Laitinen & Nurmi 2004, hakupäivä 22.6.2014.)

3.5 Nuoret aktiivisena kansalaisena

Vaikka kansalaiseksi synnyttään, niin täysivaltainen kansalaisuus edellyttää omaajaltaan erityisiä ja erilaisia kompetensseja, kuten edellisessä kappaleessa kuvattiin. Kaikki kansalaisen juridiset ja normatiiviset oikeudet eivät koske nuoria aikuisia. Aikuisen näkökulmasta katsottuna nuori ihminen on vasta luomassa arvomaailmaansa, elämäntyyliänsä ja maailmankuvaansa ja tätä kautta kasvamassa kansalaisen rooliinsa, lunastamassa paikkaansa yhteisessä kokonaisuudessa. Käsite ”täysivaltaisuus” merkitsee valtaa, joka edellyttää tiettyjä valmiuksia. Valmiuksien ja mahdollisuuksien välinen epätasapaino vaikuttaa erityisesti nuorten kansalaisten elämässä. (Harinen 2000, 31–37.)

Nuoruus on vapauden ja sopeutumisen ristiriitaa, mutta kasvatusjärjestelmään rakennetussa tavoitteessa voidaan kuitenkin nähdä pyrkimys nuorten toimittamisesta lineaaristen elämänvaiheiden kautta itsenäistyneen ja täysivaltaisen kansalaisen elämään aktiivisena toimijana ja oikealla tavalla osallisena. (Harinen 2000, 35.)

Kansalaisuuteen liitetyt yhteiset käsitykset elävät myös ajassa. Sodan ja jälleenrakentamisen Suomessa Suomen kansalaisen suurin hyve kansalaisena oli pyrkimys ja kyky syrjäyttää omat persoonalliset etunsa yhteisen itsenäisyyden ja jaetun hyvän tieltä. Tä-

nään kunnon kansalaisuus lunastetaan olemalla aktiivinen osallistuja, yksilöllinen, omasta elämästään vastuullinen, yrittäjähenkkinen, sallittuun rajaan asti ja sopivalla tavalla kriittinen. Sallitun ja toivotun rajat yhteiskunnassa ovat jatkuvan neuvottelun ja kilpailun tulosta. Näihin neuvoteltuihin rajoihin nuoretkin pyritään sovittamaan. Näihin rajoihin – tai niiden ulkopuolelle – he myös omalta osaltaan sijoittavat itsensä. (Harinen 2000, 42–43.)

Nuoruus on sosiaalisesti ja kulttuurisesti lapsuudesta aikuisuuteen siirtymis- ja itseenäistymisprosessi, jossa on huomioitava monien tekijöiden vaikutus ja kytkeytyminen toisiinsa. Täytyy huomioida nuoren henkilökohtaiset ominaisuudet, hänen perhepiirinsä sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset resurssit sekä hänen elinympäristönsä tarjoamat opiskelu- ja työssäkäyntimahdollisuudet. Keskeisiä konkreettisia asioita nuoren aikuistumisen prosessissa on lapsuuden kodista muualle muuttaminen, opiskelu, työssä käynti ja perheellistyminen. Nämä asiat tulivat esille myös MLL:n nuorten hoitajien haastatteluissa. (Viinamäki & Saari 2003, 15,48.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa on monia nuorten kasvua ja itsenäisen elämän aloittamista tukevia ja suojaavia asioita. Perhettä pidetään yhä yhteiskunnan kannalta keskeisenä kansalaisuuden kasvattajana. Kodin ensisijaisuus nuoren tukena on kiistaton, mutta nuoren oma rooli kuntalaisena, kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä sekä itsenäisenä toimijana vahvistuu samalla kun oikeudet, velvollisuudet ja vastuut lisääntyvät. Hyvinvointivaltion muutoksista huolimatta erilaiset yhteiskunnalliset instituutiot sanelevat pitkälti ihmisten elämäntilannetta ja osaltaan huolehtivat myös nuorten kasvatamisesta. Nuoren oppiessa erilaisia taitoja ja valmiuksia sekä nuoren saamat onnistumisen kokemukset niin koulussa, harrastuksissa, työssä kuten lastenhoitotoiminnassa tai kaverien kanssa toimiessa auttavat nuorta selviytymään elämässään eteen tulevista tilanteista ja vahvistavat nuoren aktiivista kansalaisuutta. (Harinen 2000, 35; Harju 2004; Nuorten yhteiskuntatakuu 2013, 13.)

Nuorten osallistumista erityisesti yhteisiin ja omiin nuorten asioihin vaikuttajana kunnassa tukee nuorisolaki, mutta myös perustuslain 6. pykälä takaa lapsille oikeuden vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Kuntalakikaan ei rajaa pois nuoria. Oppilaskunnat ja

oppilaan mahdollisuus ilmaista mielipiteensä koulun toimintaan liittyvistä, oppilaita yhteisesti koskevista asioista todetaan perusopetuslaissa. YK:n UNICEFIN lasten oikeuksien sopimus tukee myös lasten ja nuorten osallistumista yhteiskunnassa. (Kotilainen & Rantala 2008, 8.)

Nuorisolain (72/2006) 4 § mukaan valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012–2015 tavoitteina ovat, että lapset ja nuoret kasvavat aktiiviksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi, nuoret työllistyvät, ennaltaehkäisevillä toimilla ylläpidetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä sekä lasten, nuorten ja perheiden asioita hoidetaan osaavasti ja hyvässä yhteistyössä. (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015, hakupäivä 22.6.2014.)

Niin kansallisella (Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015) kuin Euroopan tasolla (EU:n nuorisopolitiikan uudet tuulet) **tavoitteena on siis rohkaista nuoria toimimaan aktiivisena kansalaisena** ja ottaa nuoret mukaan päätöksentekoon. EU:n neuvosto painottaa, että nuorten vapaaehtoistoiminnan osalta tulee helpottaa nuorten mahdollisuuksia yhteisvastuulliseen ja sellaiseen toimintaan, joka kehittää nuorten sitoutuneisuutta sekä henkilökohtaisia ja sosiaalisia taitoja. MLL:n lastenhoitotoiminta on juuri tällaista toimintaa, josta tarkemmin luvussa 4. (Kansalaisyhteiskunta 2006 – toimikunta, 58.)

Nuorten tapa osallistua kansalais- ja vapaaehtoistoimintaan on muuttunut. Nuoria kiinnostaa konkreettinen toiminta. He eivät välttämättä sitoudu pitkäaikaisesti vain yhteen toiminnan muotoon vaan he sukkeloivat usean toiminnan välillä. Nuoret haluavat kokea ja kokeilla erilaisia toiminnan muotoja. On etsittävä, ajateltava ja löydettävä uusia keinoja kuten mm. järjestötoiminta ja median mahdollisuudet, joilla nuoret rakentavat identiteettiään kansalaisena. On siirryttävä strategioista joilla nuorista pyritään tekemään kansalaisia, kohti keinoja, joilla nuoria voidaan tukea kansalaisina. Lastenhoitotoiminta on yksi toimintatapa aktiivisen kansalaisuuden tukemiseen. (Kansalaisyhteiskunta 2006 – toimikunta, 34–35; Kotilainen & Rantala 2008, 125.)

Nuorisotutkimusten mukaan nuoret eivät ole kiinnostuneita politiikasta mikä näkyy mm. äänestysmäärissä. Nuoret liittyvät lähinnä elämäntapa- ja harrastusyhteisöihin. Poliittisen osallistumisen romahtamista on selitetty mm. sillä että osallistumista ei tarvita. Asiat ovat niin hyvin. Yksilön ei enää tarvitse olla kansalainen, vaan hän voi keskittyä olemaan oman elämänsä sankari. (Suutarinen 2000, 29.)

Nuorten kansalaisten kannalta ja nuorten omasta mielestä politiikan paradoksi on, että heidän odotetaan osallistuvan omiin asioihin vaikuttamiseen, mutta samalla heitä työnnetään demokraattisen osallistumisen, vaikuttamisen ja julkisen tilan ulkopuolelle. Esimerkiksi erilaiset ikäraajat ja työvoimapoliittiset käytännöt estävät nuoria osallistumasta yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja sitovat heitä lapsuuden perheisiin entistä tiiviimmin. (Harinen 2000, 12.)

Nopeat, yhteiskunnalliset, taloudelliset ja kulttuuriset muutokset luovat jatkuvaa uudelleensuuntautumisen tarvetta eri väestöryhmissä, eikä kaikilla nuorilla ole yhtäläisiä mahdollisuuksia ja odotushorisontteja näköpiirissään, kun he etsivät paikkaansa yhteiskunnassa. Nuorisotutkijoiden tärkeä missio onkin ollut pitää yllä tietoisuutta nuorison monijakoisuudesta ja estää nuorten käsittelyä yhtenäisenä massana. (Suutarinen 2000, 131.)

Nuorisotutkimusten perusteella nuoret eivät muodosta aatteellisesti yhtenäistä joukkoa. Perinteistä irrottautuminen on osittaista ja aatteiden sekoittuminen on melko tyypillistä. Olettamukset nuorten politiikasta vetäytymisestä ja passivoitumisesta pitävät osittain paikkansa, mutta osa ”vetäytyneiksi” tulkituista nuorista näyttää kehittävän perinteisten osallistumismuotojen tilalle erilaisia elämäntapaa, lyhytkestoisiin projekteihin ja suoraan toimintaan perustuvia vaikuttamismuotoja. (Suutarinen 2000, 137.)

Luovan konfliktin nuoret eivät omaksu ehdoitta aikaisempien sukupolvien vakautta, arvoja ja ihanteita, vaan kysyvät ”Miksi”? Nuorten kansalaisten kannanottoja ei kuitenkaan yleensä katsota yhteiskunnalliseksi osallistumiseksi, ja valtaosa nuorista näyttää olevan aktiivisia muulla tavoin kuin vaikuttamaan pyrkivinä kansalaisina, eniten osallistumalla erilaisten urheiluseurojen toimintaan. (Harinen 2000, 37.)

Nuorista (10–29 v) noin 45 prosenttia on mukana tai kuuluu jäsenenä johonkin järjestöön. Nuorten järjestötoimintaan osallistuminen on laskenut 2000-luvun aikana selvästi. Voisivatko järjestöt huomioida omassa toiminnassaan lapset ja nuoret aktiivisempina toimijoina? Onko nuorille ja heidän ajatuksilleen toiminnassa tilaa, onko meidän toimijoiden syytä tarkentaa toimintatapoja ja lisätä ymmärrystä nuorten näkemyksistä suhteessa toiminnan sisältöön? Suomalaisnuorista kaksi viidestä olisi valmis vapaaehtoistyöhön, jos sitä heiltä pyydetäisiin. (Nuorista Suomessa 2012, 48.)

Lainsäädäntö turvaa tietyt lähtökohdat oikeudelle ilmaista mielipiteensä ja muun muassa kokoontumisvapauden. Yksittäisen ihmisen näkökulmasta toimintaan ja ajatteluun vaikuttavia keskeisimpiä motivaatioita ovat kuitenkin arvot ja asenteet. Suomalaisille nuorille tärkeitä ja tyypillisiä vapaaehtoistoiminnan muotoja ovat toiminta nuorten sekä lasten parissa (35 %), urheilu (35 %) sekä terveys- ja sosiaalipalvelut (19 %). (Laitinen 2006, 58; Nylund & Yeung 2005, 172.)

Kansainvälisessä Young Active Citizenships – EU meeting tapahtumassa Hyvinkäällä 2006 Saara-Maria Juvonen teki kyselyn nuorille aktiivisille järjestötoimijoille. Kyselyn pohjalta hän teki opinnäytetyön, ”Olemme nuoria - kriittisyys on tehtävämme”, joka on katsaus kansainvälisellä tasolla toimiviin vaikuttajanuoriin. Nuorilla on halu vaikuttaa asioihin sekä osallistua ja tätä innokkuutta tulee tukea. Yleisin syy vapaaehtois- tai järjestötoimintaan mukaan lähtemiseen oli ollut halu vaikuttaa asioihin. Myös motivaationa oli jokin yhteiskunnallinen asia, ongelma tai ystävät. Varsinkin nuorilla ystävien merkitys korostui ja muutenkin lähipiirin merkitystä vaikutteiden antajana ei voida väheksyä. Vastauksissa korostui myös että kaikki vaikuttamisen (järjestötyö, äänestäminen, lobbaus ja yhteydenotot päättäjiin) keinot ovat tärkeitä. Tapahtuma keräsi paikalle jo hyvin kokeneita ja osittain jo ammatikseen työtä tekeviä nuoria, joka herätti kritiikkiä. Paikalle toivottiin lisää ”tavallisia” nuoria. Vapaaehtoistyön ammatillistumisella voi olla yhteys nuorten kiinnostuksen vähenemiseen järjestötoimintaan. Jos vapaaehtoistyö muuttuu erityistaitoja vaativaksi ja kaukaiseksi asiaksi, kuka haluaa tai uskaltaa lähteä mukaan? (Laitinen 2006, 78–82.)

Tasavertaista osallistumista ja kannustamista tulisi tukea. Kokemus ja taidot karttuvat tekemisen myötä. Koulun ja järjestöjen yhteistyötä ollaan lisäämässä, mikä on hyvä asia. Koulu voi tarjota valmiuksia, mutta loppujen lopuksi ihmisen on hyvä päästä itse osallistumaan ja tekemään asioita, jotta voi kokea ja saada kipinän aktiiviseen kansalaistoimintaan.

3.6 Aktiivisen kansalaisuuden uudelleen määrittely identiteettinä, osallistumisena, kohtaamisena ja välittämisenä

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman (2002–2007) vastuuministeriönä toimi oikeusministeriö. Aaro Harju laati ministeriölle selvityksen siitä, millä tavalla Suomessa voidaan edistää aktiivista kansalaisuutta, vahvistaa sosiaalista pääomaa, tukea kansalaisyhteiskunnan muodostumista sekä uudistaa ja tehostaa kansalais- ja järjestötoiminnan järjestöllistä koulutusta. Selvitystyön tukena oli kaksi asiantuntijatyöryhmää.

Työn tukena ollut asiantuntijaryhmä avasi aktiivinen kansalaisuus – käsitteen aivan uudella tavalla. Tämän päivän suomalaiset haluavat olla yksilöitä. Kokevatko ihmiset, varsinkin nuoret, sanan kansalaisuus, aktiivinen kansalaisuus vieraana ja jotenkin velvollisuudentuntoisena? Koetaanko kansalaisuus statuksena, joka ei edellytä meiltä mitään ja liittyy suhtautumiseen, jossa ollaan omista oikeuksista varsin tietoisia ja niitä vaaditaan, mutta muistetaan huonommin tai jopa protestoidaan velvollisuuksien suhteen eikä oteta omaa vastuutamme? (Harju 2004, 40–41.)

Asiantuntijaryhmä määritteli että, **aktiivinen kansalaisuus tarkoittaisi ihmisen identiteettiä, osallistumista, kohtaamista ja välittämistä.** Työ aktiivisen kansalaisuuden edistämiseksi olisi näiden näkökohtien puolesta tehtävää työtä. Käsite avautuisi uudella tavalla ihmisille, se olisi konkreettinen, ihmistä lähellä oleva asia. Tämän määritelmän pohjalta MLL:n lastenhoitotoiminta on työtä, joka vahvasti tukee nuorten aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista. Nuorille lastenhoitotoiminta oli nimenomaan identiteettityötä, osallistumista, kohtaamisia ja itsestä ja toisista välittämistä. Se on innostavaa toimintaa, jossa nuoret haluavat olla mukana. (Harju 2004, 41.)

Identiteetti pitää sisällään ydinajatuksen aktiivisesta kansalaisuudesta. Identiteetin rakentamiseen kuuluu oman arvomaailman, millainen minä olen ja oman paikkansa hahmottaminen yhteiskunnassa sekä yhteisöissä. Millaisia ominaisuuksia nuorella mielestään on, millaiseksi hän haluaa tulla. Tänä päivänä, haastavassa arvomaailmassa eri toimijoiden tulisi kaikin tavoin tukea ihmisiä, ennen kaikkea nuoria, rakentamaan omaa minuutta ja identiteettiä. (Harju 2004, 42.)

Henrietta Grönlund on tutkinut nuorten aikuisten arvoja vapaaehtoistoiminnassa. Moninainen vapaaehtoistyö voi olla ihanteellinen kenttä refleksiiviselle identiteettityölle. Nuoret liittivät vapaaehtoistyöhön laajasti auttamisen, huolenpidon ja välittämisen merkityksiin. Vapaaehtoisten yksilöllisiä tarpeita ja näkökulmia ymmärtämällä toiminnan organisoijat voivat tarjota yksilöllisesti sopivia toimintamuotoja, ja vapaaehtoistoiminta voi aiempaa paremmin toimia identiteettityön ja arvopohdintojen kenttänä. Tulokset korostuvat myös vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia myös kasvatuksellisena kenttänä, koska se kietoutuu arvoihin ja moraalisiin kysymyksiin. (Grönlund 2013, 35–34.)

Osallistumisessa konkretisoituu aktiivinen kansalainen. Ihminen elää osallistuen ja vaikuttaen asioihin. Osallistuminen lähtee aina ihmisestä itsestään, se on tahto- ja motivaatiokysymys. Osallistuminen tuo osallisuutta, kokemisen, kuulumisen ja mukanaolon tunnetta. Ihminen kokee osallistuvansa kun hän tekee työtä, harrastaa, osallistuu ja vaikuttaa. Osallisuudessa on kyse syvällisestä, jopa identiteettiin ulottuvasta kokemuksesta tai jäsenyyden tunteesta ja mahdollisuudesta olla rakentavasti mukana yhteisöllisissä asioissa. (Harju 2004, 42–43, Nylund & Yeung 2005, 68–69.)

Todellista kansalaisuutta synnyttää ihmisten luonteva, jatkuva ja välitön **kohtaaminen** erilaisissa tilanteissa. Ihminen sosiaalisena olentona kaipaa toisen ihmisen läheisyyttä, keskustelua ja mielipiteiden vaihtamista. Me tarvitsemme aitoja kohtaamisia, joita jakaa toisten kanssa. Aito kohtaaminen on levollista läsnäoloa, kuuntelua sekä kuulluksi tulemistä. Kohtaamisissa meidän tulee sallia itsellemme hiljaisuus, hapuilu, tutustuminen ja luottamuksen rakentaminen. Järjestöt ovat tärkeitä kohtaamisen mahdollistavia foorumeja ja niissä pitäisi nykyistä tietoisemmin vaalia sitä, että mukana olevat ihmiset saavat iloa ja hyvää mieltä yhdessäolosta ja toisten ihmisten kohtaamisesta. Identiteetin

kohdalla katse on itseen päin ja kohtaamisessa katse on suunnattu toiseen ihmiseen. (Harju 2004, 44–45.)

Välittäminen tuo aktiiviseen kansalaisuuden määrittelyyn inhimillisen ja sosiaalisen ulottuvuuden. Välittäminen lähtee omasta itsestä. Huolenpitoa omasta itsestä seuraa toisista välittäminen. Ihmisyhteisöt voivat hyvin kun tunnetaan mielenkiintoa kanssaihmisistä ja heidän hyvän elämänsä edellytyksistä. Välittämisen kehä laajenee itsestä, toisista, lähiyhteisöihin, koko yhteiskuntaan ja myös globaalille tasolle. Länsimaita vaivaa hieman välinpitämättömyyden asenne, kun välittäminen on pitkälle ulkoistettu kuntien ja valtion tehtäviksi. Välittämisen filosofia tuo aktiivisen kansalaisuuden määrittelyyn empaattisuuden, humanisuuden ja sosiaalisuuden vastuun. (Harju 2004, 46–47.)

Tämän aktiivisen kansalaisuuden uuden määritelmän mukaisia merkityksiä MLL:n lastenhoitotoiminnassa mukana olevat nuoret toivat esille haastatteluissa ja vahvistivat nettikyselyssä. Näistä merkityksistä tarkemmin kappaleessa 4.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää mitä merkityksiä MLL:n nuoret hoitajat antavat lastenhoitotoiminnassa mukana olemiselle? Mitä kehittämissuhteita heillä on lastenhoitotoimintaan?

Lähtökohtana oli nuorten hoitajien kuulluksi tuleminen, merkitysten ja kehittämissuhteiden selvittäminen hoitajien näkökulmasta. Tätä kautta päästään toiminnan arviointiin ja reflektointiin. Mikäli toimintaa muutetaan tai esiintyy tarpeita uusille toimintamuodoille toivon, että hoitajat osallistetaan mukaan suunnitteluun.

Opinnäytetyössäni korostuvat laadullisen tutkimuksen piirteet. Ihminen, tässä tapauksessa MLL:n nuoret lasten hoitajat ovat tiedon keruun instrumentteja. Metodeiksi valitsin menetelmät **haastattelut ja nettikyselyn** (taulukko 1), joissa nuorten hoitajien näkökulma ja ääni pääsee esille. Kohdejoukko on valittu tarkoituksenmukaisesti ja opinnäytetyön suunnitelma muotoutunut prosessin edetessä. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, 164.)

TAULUKKO 1. Aineiston hankinta

Aineisto	Kenelle	Tutkimustehtävä	Määrä	Toteutusajan-kohta
Haastattelut	MLL:n Lapin piirin alle 25 v lasten hoitajat	Mitä merkityksiä nuorelle on olla mukana MLL:n lastenhoitotoiminnassa	5 , 17–24 vuotiaita, toimineet hoitajana 1-9 vuotta	19.2.–12.3.2014
Haastattelut	MLL:n Lapin piirin entiset lasten hoitajat	Mitä merkityksiä nuorelle on olla mukana MLL:n lastenhoitotoiminnassa	2 , 24 v, hoitajana 2006–2012 30 v, hoitajana 2003–2006	19.2.–12.3.2014
Nettikysely Webropol kyselynä	MLL:n alle 25v hoitajat yhteensä 1021	Mitä merkityksiä nuorelle on olla mukana MLL:n lastenhoitotoiminnassa (pohjana haastattelujen merkitykset) Mitä kehittämissuhteita nuorilla on MLL:n lastenhoitotoimintaan	314	28.4.–9.5.2014

4.1 Näkökulmia toteuttamiseen

Mielestäni opinnäytetyöni lähestymistapana on hermeneuttinen ajattelu ja jonkin verran toimintatutkimuksellisia piirteitä. Selvitin MLL:n lastenhoitotoiminnan nuorten hoitajien näkökulmaa käyttämällä erilaisia menetelmiä ja aineistoja eli puhutaan myös triangulaatiosta (Eskola & Suoranta 2000, 68).

Hermeneutikko Wilhelm Diltheyn mukaan ihmistieteellinen tutkimus suuntautuu ihmisen itsensä luomaan merkitystodellisuuteen tai “mielen konstruoimaan maailmaan”. Hermeneuttisessa ihmiskäsityksessä tutkimuksen teon kannalta keskeisiä käsityksiä ovat kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys. Tietokysymyksinä nousevat esille ymmärtäminen ja tulkinta (Tuomi & Sarajärvi 2009, 31–34.)

Hermeneuttisen tutkimuksen tavoitteena on käsitteellistää tutkittava ilmiö eli kokemuksen merkitys, tässä tapauksessa lastenhoitotoiminnan merkitys nuorelle. Tavoitteena on toisin sanoen tehdä jo tunnettu tiedetyksi. Nostetaan tietoiseksi ja näkyväksi se, minkä tottumus on häivyttänyt tai mikä on koettu mutta ei vielä tietoisesti ajateltu. Tulkinnallista tutkimusta myös siinä mielessä, että tulkinta on päämenetelmä tutkittaessa yksittäisen ihmisen kokemusmaailmaa kuten tässä nuorten hoitajien haastattelut. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 35.)

Hermeneuttinen ymmärtäminen tässä tarkoittaa lastenhoitotoiminnan merkityksen oivaltamista, ymmärtämistä nuorelle hoitajalle. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 48.) Hermeneutiikan kaksi avainkäsitettä ovat esiymmärrys ja hermeneuttinen kehä. Ymmärtäminen on aina tulkintaa ja kaiken pohjana on jo aikaisemmin ymmärretty. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 35.)

Hermeneuttisessa ajattelussa käsitteet ja tulkinnat ovat usein prosessin alussa keskeneräisiä, kuten minulla opinnäytetyössäni. Käsitteitä en voinut ennakkoon tarkasti määrittellä. Minulla oli esiymmärrys asiasta mm. itselläni hyvin vahvana lastenhoitotoiminta työn näkökulmasta. Seuraavaksi oli vuorossa yksityiskohtainen tarkastelu eli hoitajien haastattelut. Osien kautta sain ymmärrystä kokonaisuudesta.

Esiymmärrys muuttui ja korjautui ymmärtämisen ja tulkinnan edetessä. Haastatteluista saatua ymmärrystä lähdin tarkistamaan laajemmalla joukolta nettikyselyn avulla. Kokonaisuus määritteli osia ja osat kokonaisuutta.

Kokemuksen tutkimuksessa on oletamus, että tutkittava ilmiö on sellaisenaan olemassa elämismaailmassa, mutta se on muodossa joka ei avaudu suoraan. Tarvitaan käsitteellistämistä, ymmärtämistä, tulkintaa. On tulkittava aineisto ja tulkinnan avaimet tai periaatteet. Pyrin käsittämään tuotetusta tekstistä toiminnan merkityksiä ja löytyykö sieltä yhtäläisyyksiä tai erityisyyksiä hermeneuttisesti tulkitsemalla sisällön analyysin avulla. Hermeneuttiset kaanonit eli säännöt, tutkimuskohteen autonomisuus, merkityksen koherenssi, ymmärtämisen aktuaalisuus ja aina uudelleen ymmärtäminen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 35.)

Toimintatutkimuksen isä Kurt Lewin alkoi kutsua tutkimuksen ja käytännön samanaikaisuutta toimintatutkimukseksi. Hermeneuttisessa tieteessä voidaan käyttää tutkimuksellisenä lähestymistapana toimintatutkimusta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 40–41.)

Toimintatutkimus on tutkimusstrateginen lähestymistapa, jossa voidaan käyttää välineinä erilaisia tutkimusmenetelmiä. Ominaista on toiminnan ja tutkimuksen samanaikaisuus ja päämääränä on myös toiminnan samanaikainen kehittäminen. Tämä on taustalla oleva ajatus opinnäytetyön selvityksen osalta myös lastenhoitotoiminnassa. Toimintaan liittyvä tieto voi usein olla ns. ”hiljaista tietoa” kuten tässä tapauksessa lastenhoitotoiminta (merkitykset ja kehittämis ehdotukset) nuoren hoitajan näkökulmasta. ”Eräs toimintatutkimuksen tarkoitus onkin ostaa tämä implisiittinen, hiljainen tieto tietoisien ja diskursiivisen harkinnan tasolle.” (Aaltola & Valli 2007, 196–197.)

Toimintatutkimukselle tyypillistä on syklisyys, osallistavuus, laadullisen tutkimuksen piirteet ja reflektointi. Australialaisen Stephen Kommisin ja hänen kollegansa Deakin syklimallissa toistuu suunnitelma – toiminta – tarkkailu – reflektointi/pohdinta. Toimintatutkimuksessa pohditaan, kehitetään työtä, analysoidaan toiminnan kehittymistä historiasta tähän hetkeen, kehitellään vaihtoehtoja, tuotetaan uutta tietoa mm. keskuste-

lemalla ja kokeilemalla käytännössä. Merkitykset ja kehittämis ehdotukset julkistetaan MLL:n yhteisössä mutta myös sen ulkopuolella mm. yhteistyökumppaneille. (Aaltola & Valli 2007, 209; Dick 2000, haettu 19.12.2013.)

Koko prosessin aikana olen tehnyt itsearviointia, arvioinut kollegoideni kanssa mm. toimintamalleja, käytäntöjä ja hoitajien tuottamia merkityksiä. Lastenhoitotoiminnan toimintatapoja tarkastellaan, jatkossa suunnitellaan ja mahdollisesti kokeillaan uusia tarkoituksenmukaisempia tapoja toteuttaa toimintaa. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää ja ymmärtää asioita. Opinnäytetyöstä saatuja käytännön kehittämis ehdotusten testaaminen ja kehittäminen ajoittuu opinnäytetyön jälkeiseen aikaan. (Viinamäki & Saari 2007, 124–127; Dick 2000, haettu 19.12.2013.)

Reflektiivinen ajattelu kuuluu olennaisesti toimintatutkimukseen. Aineiston hankintavaiheessa haastatteluissa ja kyselylomakkeiden täytössä tapahtui mielestäni jo reflektointia. Haastatteluissa hoitajat tarkastelivat omia ajatustapojaan, kokemuksiaan sekä itseään kokevana olentona. Lastenhoitotoiminnan kehittämisessä saadun aineiston myötä havainnoidaan toimintaa, reflektoidaan ja suunnitellaan toimintaa uudelleen. Opinnäytetyön tekijänä olen aktiivinen osallistuja, toimiva subjekti, joka tulkitseen sosiaalista tilannetta omasta näkökulmasta käsin mm. työyhteisön jäsenenä, MLL:n työntekijänä. Näin ollen en ole puolueeton tarkastelija. (Aaltola & Valli 2007, 202- 205.)

Tarkastelen subjektiivisesta näkökulmasta sekä yksilön että yhteisön toimintaa. Tutkivan toiminnan kohteena ovat yhteisön eli MLL:n lastenhoitotoiminnan toimintatavat, hoitajien ja piirin työntekijöiden omaa toimintaa koskeva ymmärtämiskyky ja itse toimintatilanne eli lastenhoitotoiminta, joka jäsentyy MLL:n toimintakulttuurista käsin. Mitä merkityksiä nuori hoitaja antaa MLL:n lastenhoitotoiminnassa mukana olemiselle? Miten nuoret hoitajat kuvaavat, arvioivat, tulkitsevat toimintaa osana MLL:n yhteisöä. Molemmissa tehtävänä on tuottaa käytännön ymmärtämistä ja muuttamista tukevaa tietoa. (Aaltola & Valli 2010,26; Viinamäki & Saari 2007, 143–145.)

Triangulaatiolla tarkoitetaan erilaisten aineistojen, teorioiden ja/tai menetelmien käyttöä samassa tutkimuksessa. Samaa kohdetta voi myös tutkia useampi tutkija. Useimpien

menetelmien käytöllä voidaan lisätä tutkimuksen validiutta eli tutkimuksen luotettavuutta ja tiedon paikkansa pitävyyttä sekä saada mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta ilmiöstä. (Eskola & Suoranta 2000, 68; Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, 233; Viinamäki & Saari 2007, 176.)

Triangulaatiosta voidaan erottaa neljä eri päätyyppiä: aineistotriangulaatio, tutkijatriangulaatio, teoriatriangulaatio ja metodologinen triangulaatio (Viinamäki & Saari 2007, 180). Opinnäytetyössäni hyödynsin aineistotriangulaatiota ja metodologista triangulaatiota

Tarkastelen MLL:n lastenhoitotoimintaa nuoren hoitajan näkökulmasta hyödyntämällä akhta aineistoa; haastatteluaineistoa ja nettikyselyn aineistoa. Tästä käytetään nimitystä aineistotriangulaatio. Aineistot ovat sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia. Haastatteluja käytin esitutkimusaineistona, josta sain viitekehysten nettikyselylomakkeen rakentamiseen. (Viinamäki & Saari 2007, 181.)

Metodologisella triangulaatiolla pyritään määrittämään tutkittava ilmiö tarkasti useamman menetelmän avulla. Kiistanalainen keskustelu kohdistuu siihen, että voiko samassa tutkimuksessa käyttää sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimustapaa. Tutkimuskysymyksiin vastaamiseen käytän erilaisia, toisiaan täydentäviä tutkimusstrategioita: haastattelut ja nettikyselylomake. (Perttula & Latomaa 2005, 228; Viinamäki & Saari 2007, 184–185.)

Metodologisessa triangulaatiossa voidaan erottaa menetelmien sisäinen ja menetelmien välinen triangulaatio. Sisäisellä triangulaatiolla tarkoitetaan yhteen menetelmään sisällytettyjä erilaisia mittausmenetelmiä. Esimerkiksi hoitajille suunnatussa nettikyselylomakkeessa kysymykset ovat suljettuja, avoimia sekä likertin asteikolla toteutettuja kysymyksiä. Menetelmien välisellä triangulaatiolla tarkoitetaan tutkimusaineiston hankkimista useammalla menetelmällä, esimerkiksi haastattelut ja nettikyselylomake. (Perttula & Latomaa 2005, 228–229; R, Burke Hakupäivä 19.12.2013.)

Triangulaatiota voidaan toteuttaa samanaikaisesti tai jaksottain. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen menetelmää voidaan toteuttaa vuorotellen, peräkkäin, rinnakkain tai sisäkkäin. Jaksottaisessa, peräkkäisessä triangulaatiossa kvalitatiivinen tutkimus edeltää kvantitatiivista mittausta ja mittareiden kehittämistä. Tai ensin tehdään kvalitatiivinen tutkimus ja kvantitatiivisella menetelmällä täydennetään tutkimusta kuten tein opinnäytetyössäni. Vuorottelevassa yhdenlaisen tiedon saatuaan tutkija analysoi sen ja pohjaa seuraavan vaiheen sen varaan. Rinnakkain käytettynä menetelmiä käytettäisiin yhtä aikaa. Sisäkkäin käyttämisellä tarkoitetaan samanaikaisesti ja samalla menetelmällä saattua tietoa, joka käsitellään sekä kvantitatiivisesti että kvalitatiivisesti. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 30–31; Perttula & Latomaa 2005, 230.)

Tutkimuskysymyksen kannalta ja koska aiheesta ei ole olemassa tutkittua tietoa päädyin käyttämään menetelmiä peräkkäin ja sisäkkäin. Tuntui luontevalta lähteä ensin tekemään haastatteluja. Haastatteluista sain tietoa merkityksistä sekä informaatiota ja ideoita nettikyselylomakkeen toteuttamisen pohjaksi. Nettikyselylomakkeessa käytin menetelmien sisäkkäistä käyttöä eli suljettuja, avoimia ja likertin asteikoilla toteutettuja kysymyksiä.

4.2 Haastattelut

Haastattelussa halutaan tietää mitä joku ajattelee jostakin asiasta. Haastattelu on päämäärähakuista ja ennalta suunniteltua toiminta, joka tähtää informaation keräämiseen. Haastatteluun päädyin siksi, että MLL:n nuoret lasten hoitajat voivat itse kertoa itseään koskevia asioita. Mielestäni saan parhaiten tietoa mitä merkityksiä MLL:n lastenhoitotoiminnassa mukana olemisella on nuorelle kysymällä sitä hoitajilta itseltään. (Aaltola & Valli 2007, 25; Hirsjärvi & Hurme 2000, 34,42.)

Hoitajien haastatteluilla (myös nettikyselylomakkeella) voidaan nähdä kaksijakoinen tehtävä. Ne tuovat muille päivänvaloon aitoja kokemuksia, merkityksiä sekä toisaalta mahdollisesti toimivat hoitajalle yksilönä itsereflektoinnin välineenä. (Eskola & Koski-Jännes & Lamminluoto & Saaranen & Saatamoinen & Valtanen 2004, 15.)

On olemassa erilaisia haastattelu tyyppejä: strukturoitu, puolistrukturoitu, teemahaastattelu ja avoin haastattelu (Eskola & Suoranta 2000, 86). Opinnäytetyöhöni soveltuvaiksi haastattelumenetelmäksi valitsin teemahaastattelun. Teemahaastattelun teemojen lisäksi otin haastatteluissa ajatuksen jossa nykyiset hoitajat ”katsovat” tulevaisuuteen ja entiset hoitajat ”katsovat” menneisyyteen. Välimatkan vuoksi tein kaksi haastattelua tein puhelimitse muut kasvokkain. Nauhoitin haastattelut. Liitteessä 2 haastattelurungot.

Teemahaastattelussa ei tehdä yksityiskohtaisia kysymyksiä vaan haastattelu etenee keskeisten teemojen varassa. Keskeistä ovat ihmisten tulkinnat asioista ja heidän asioille antamat merkitykset. Aineiston hankinnassa oli haastatteluissa tärkeää saada hoitajat kertomaan vapaasti lastenhoitotoiminnassa mukana olemisesta ja lasten hoitajana toimimisen merkityksestä omassa elämässä. Teemahaastattelussa ei niinkään todennettu ennalta asetettuja hypoteeseja vaan olin kiinnostunut tutkittavan ilmiön perusluonteesta ja -ominaisuuksista sekä hypoteesien löytämisestä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 48-66.)

Prosessin alussa koin vaikeuksia hahmottaa keskeisiä käsitteitä, taustateoriaa. Toisaalta laadullisessa tutkimuksessa usein ilmiön käsitteellistäminen tapahtuu vähitellen, ei niinkään etukäteen mietittyä teoriaa testaamalla. Koin, että aloittamalla haastatteluilla nuorten hoitajien merkitykset, näkökulmat toivat käsitteellistämistä tutkimukseen. Haastatteluaineiston pohjalta rakensin nettikyselylomakkeen laajemmalle otokselle. Laadullisessa tutkimuksessa on luontevaa aineiston keruu ja teorian kehittämisen vuorovaikutteisuus. (Aaltola & Valli 2010, 74–75.)

Tein haastattelut ajalla 19.2.–12.3.2014 Lapin piirin viidelle nyt mukana olevalle nuorelle (alle 25-v) hoitajalle ja kahdelle ennen hoitajana toimineelle (taulukko 1). Toinen lopetti kaksi vuotta sitten ja toinen kahdeksan vuotta sitten. Aikaisemmin hoitajana toimineita valitsin mukaan siksi, koska halusin saada arviota jälkikäteen hoitajana toimimisen ajanjaksosta, mitä he silloin ajattelivat ja mitä he nyt ajattelevat hoitajana toimimisen merkityksestä elämäänsä. Haastatteluun valikoin Lapin piiristä ne, jotka ovat tuntimäärällisesti tehneet paljon lastenhoitokeikkoja. Näin heillä on vahva tuntuma lastenhoitotoimintaan.

Haastattelujen edetessä kyseenalaistin valintaani kun eräs hoitaja, joka ei ole vielä ke-
rinnyt tehdä paljon keikkaa, ilmoitti vapaaehtoisuutensa haastateltavaksi. Pohdin mitä
sanottavaa ja merkityksiä hän antaa lastenhoitotoiminnassa mukana olemisesta? Ovatko
merkitykset erilaiset/samanlaiset? Tuleeko häneltä jotain uutta ja yllättävää tietoa? Pää-
tin haastatella myös hänet.

Aikaisemmin hoitajana toimineita haastattelin kaksi ja päätin että en lähde etsimään li-
sää haastateltavia, koska koin aineiston kylläntymistä. Kokemukset ja merkitykset oli-
vat hyvin samankaltaisia, kuin nyt mukana olleilla nuorilla hoitajilla mutta ehkä vah-
vistuneempina. He vahvistivat myös niitä ajatuksia, joita nuoret hoitajat tulevaisuuden
muistelussa tuottivat. Etsimisellä tarkoitan sitä, että MLL:n tietokannassa olevat tiedot
olivat suuremmalla osalla muuttuneet mm. sukunimi, osoite ja puhelinnumero.

Haastattelu on aina sosiaalinen vuorovaikutustilanne, jossa kaksi ihmistä tapaa toisensa.
Se on käsitteisiin, kieleen ja merkitykseen perustuvaa toimintaa. Haastattelulla on tut-
kimusprosessissa välillinen arvo, se on osa laajempaa kokonaisuutta. Molemmat osa-
puolet tuovat omat aiemmat kokemuksensa, arvomaailmansa ja tulkintansa haastatteluti-
lanteeseen. Haastattelussa ei vain pyydetty valmiita vastauksia haastattelijan luomiin
kysymyksiin vaan nuoret hoitajat saivat vapaasti tuottaa käsityksiä tutkittavasta asiasta.
Haastattelutilanteen vuorovaikutuksessa luodaan myös uusia ja yhteisiä merkityksiä.
(Hirsjärvi & Hurme 2000, 41–42, 49; Aaltola & Valli 2010, 182.)

Etukäteen mietin haastattelun kulkua ja siihen liittyviä valintoja mm. paikka, puhetapa
ja haastattelun alku. Hoitaja saattoivat miettiä mitä haittaa tai hyötyä hänelle on osallis-
tua haastatteluun. Miten suostuminen tai kieltäytyminen saattaa vaikuttaa hänen ase-
maansa yhteisössä: lisääntykö arvostus, keikkojen tarjoaminen vai voiko hän mahdol-
lisesti sanoa jotain mitä myöhemmin katuu. (Ruusu vuori & Nikander & Hyvärinen
2010, 161.)

Pyrin alussa luomaan vapautuneen ja avoimen ilmapiiri. Haastattelujen vuorovaikutus-
tilanteen koin kuitenkin yllättävän haasteellisena ja erilaisena kuin yleensä esimerkiksi
asiakastilannekeskustelut. Oma roolini MLL:n työntekijänä aiheutti mielestäni oman

haasteensa. Ajattelin, että heitä saattoi jännittää minun läsnäoloni ja he ehkä odottivat enemmän ”apuja”, puhetta minulta. Myös aihe oli haastava: merkityksiä, opittuja asioita on pohdittava. Haastateltavat toivatkin esille, että olivat odottaneet ihan erityyppisiä kysymyksiä. He saattoivat kommentoida, että oli vaikea vastata ja sainkohan haastattelusta mitään irti. (Aaltola & Valli 2007, 25–42.)

Eleet, ilmeet ja asennot ovat erittäin merkittävä osa haastattelutilanteen kommunikatiota. Tulkitsemme haastateltavan ei -kielellistä olemusta mutta niin tulkitsee myös haastateltava haastattelijan kommunikointia. Haastattelijan olemus vaikuttaa haastateltavan olemukseen. Ei turhaan sanota että tunne tarttuu. Ensimmäiset haastattelut jännittivät minua ja koin jännityksen kenties tarttuvan haastateltavaan. Koin itsessäni tapahtuvaa oppimista. Haastattelut alkoivat sujua luontevammin, tilanteen mukaan ja osasin antaa enemmän tilaa haastateltavalle. Aloitteleva haastattelija puhuukin helposti liikaa. Haastattelijan on hyvä rauhassa sietää hiljaisuutta ja antaa haastateltavalle tarpeeksi aikaa vastaamiseen. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 119,124.)

Haastatteluun sisältyy useita ongelmakohtia, joista voi tulla virhelähteitä. Ongelmakohdat liittyvät niin tutkittavaan, tutkijaan kuin tutkimustilanteeseen. Vastaako tutkittavan sanallinen ilmaus tai kertoma hänen kokemustaan. Tähän liittyy tutkittavan oma kyky reflektoida omia mielenliikkeitä ja kokemusten tavoitettavuus. Täytyy olla halua ilmaista kokemuksiaan. Tavoittaako tutkija kokemuksen eli ymmärtääkö mitä tutkittava tarkoittaa ilmaistessaan kokemustaan. Tutkijan ja tutkittavan välinen vuorovaikutus, dialogi haastattelutilanteessa. Kykeneekö tutkija ilmaisemaan sanallisesti ymmärtämänsä. Tutkijan persoona, empatiakyky, vuorovaikutustaidot ja kyky vastaanottaa tutkittavan kokemukset vaikuttavat haastattelun onnistumiseen. (Perttula & Latomaa 2005, 78–80.)

Kahden ensimmäisen haastattelun jälkeen kuuntelin haastattelut ja litteroin ne. Samalla pystyin myös refleктоimaan omaa toimintaani tilanteissa. Seuraavissa haastatteluissa pyrin toistamaan tai kokoamaan hoitajan sanoman varmistaakseni kuulemani. Samoin pyrin vähentämään sitä että en ns. luettele useaa kysymystä yhtä aikaa vaan siedän hiljaista ajattelutaukoa. Alussa en uskaltanut oikein heittäytyä haastatteluun, jotta en mi-

tenkään johdattelisi vastauksia. Opinnäytetyön ohjaajan kanssa käydyn keskustelun myötä rohkaistun avoimempaan haastatteluun esimerkiksi uskalsin rohkeammin palata haastateltavan johonkin sanomiseen tai ottaa esille/kysyä jonkun asian mikä ei ollut tullut esille.

Kaikki haastattelut tehtyäni kuuntelin nauhat läpi kertaalleen. Litteroin loputkin viisi haastattelua (kaksi tein jo aikaisemmin) käyttäen apuna soundscriber ohjelmaa. Litteroinnin jälkeen luin haastattelut läpi muutamaaan kertaan, jolloin minulle alkoi hahmotua kokonaisuuksia merkityksistä, joita nuoret haastatteluissa kertoivat.

TAULUKKO 2. Haastattelujen (7) analysointitaulukko.

IDENTITEETTI	OSALLISTUMINEN	KOHTAAMINEN	VÄLITTÄMINEN
Oma paikka yhteiskunnassa, oma arvo-maailma, itsetunto ja itsetuntemus.	Osallistua, vaikuttaa rakentavasti asioihin. Työtä, harrastusta, mukanaolon tunnetta	Kokemuksia, joita jakaa. Läheisyyttä, keskustelua, ajatus-ten vaihtoa	Itsestä ja toisista välittämistä. Empaattisuus, humanisuuden ja sosiaalinen vastuu.
<ul style="list-style-type: none"> • Tulevaisuuden suunnitelmien selkiytymistä (5) • Itsetuntemuksen lisääntymistä (7) • Itsenäisyyttä ja vastuunottoa (4) • Varmuutta ja rohkeutta (7) • Oman äitiyden ja perhe-elämän roolin pohdintaa (6) 	<ul style="list-style-type: none"> • Omaehtoista, joustavaa ja mielekästä työtä (7) • Hyötyä omaan tulevaan työhön ja työpaikan saanteihin (7) • Alan opintojen vahvistuminen käytännön taidoilla (4) • Eettisesti arvokasta työtä (5) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rikkaus kohdata erilaisia ihmisiä, perheitä ja lapsia (7) • Saa olla lasten kanssa ja saa palautetta (7) 	<ul style="list-style-type: none"> • Omasta itsestä välittämistä (5) • Tukena ja turvana lapsille (7) • Apuna lapsiperheille (5)

Haastatteluissa nuoret antamat merkitykset koskivat identiteettiä, osallistumista, kohtaamista ja välittämistä. He kertoivat miten olivat oppineet tuntemaan itseään, vahvuuksia ja heikkouksia. He korostivat toiminnan vaikutusta oman elämän suunnalle. He olivat löytäneet sen mitä haluavat tulevaisuudessa tehdä. Ammatti-identiteetti oli vahvistunut käytännön kokemuksen myötä.

Osallistumisessa merkittävä toistuva asia oli työn omaehtoisuus. Se, että saa itse päättää kuinka paljon tekee ja milloin on käytettävissä. He kokivat MLL:n toiminnassa mukana olon eettisesti tärkeäksi ja merkittäväksi. Tärkeää oli, että saa tehdä opintojen ohella oman alansa töitä, kokemus karttuu ja siitä on tulevaisuudessa hyötyä. Kohtaamiset nousivat merkityksenä vahvasti esille. He kokivat rikkautena kohdata niin monenlaisia perheitä, niin monenlaisia ihmisiä ja niin monenlaisia lapsia. Neljänneksi haastatteluista välittyi välittäminen. Lapsista välittäminen on sydämen asia ja tahto auttaa perheitä. Halutaan pitää huolta myös omasta jaksamisesta, johon tämän tyyppinen omaehtoinen työ sopii hyvin.

Näiden neljän teeman pohjalta, joista Aaro Harju puhuu aktiivisen kansalaisuuden elementit, muodostin analyysitaulukon (taulukko 2). Avukseni otin värit, joilla maalailin haastatteluista tekstejä niihin teemoihin mihin ne mielestäni kuuluivat. Tämän jälkeen siirsin maalattuja tekstejä analyysitaulukkoon ensin jokaisen haastattelun omaansa. Mitä asioita kenelläkin haastateltavalla tuli mihinkin teemaan. Tämän jälkeen yhdistin taulukoista teemojen alle haastatteluissa toistuvia samoja asioita. Näistä koostui neljän teeman alle muodostuneet alateemat (taulukko 2).

4.3 Nettikysely

Haastattelut toimivat ikään kuin esitutkimusaineistona, joiden pohjalta laadin kyselylomakkeen laajemmalle otokselle. Kyselylomakkeella (Liite 3) haastatteluista nousseiden merkitysten testaamisen lisäksi halusin nuorten kehittämissuhteita mm. hoitajaksi perehdyttämiseen, hoitajana toimimiseen, välitysjärjestelmään, tapaamisiin sekä koulutuksiin. Kyselylomakkeen esitiedoilla sain myös profiilia MLL:n nuorista hoitajista.

Kyselylomakkeella saadaan laaja aineisto valituista aiheista. Hoitajien yksi ominaisuus on tunnollisuus ja luotettavuus. Uskon heidän vastanneen huolellisesti ja rehellisesti kyselyyn. Hoitajana toimivan täytyy tietää lastenhoitotoiminnasta, joten aihealue ja kysymykset ovat tutusta aiheesta. Vaihtoehtona olisi ollut kerätä tieto usealta hoitajalta yhtä aikaa piirin työntekijän läsnä ollessa hoitajatapaamisissa. Tässä vaihtoehdossa koen, että

nuorilla hoitajilla ei olisi ollut tarpeeksi aikaa rauhassa miettiä vastauksia kysymyksiin. Muiden hoitajien ja työntekijän läsnäolo saattaa vaikuttaa vastauksiin mm. miellyttämisen tarpeena. Koin kohderyhmälle, MLL:n nuoret hoitajat, sopivana webropol – nettikyselyn. Nettikysely toteutettiin ajalla 28.4.–9.5.2014.

Haasteena oli laatia hyvät, selkeät, tarkoituksenmukaiset ja loogisesti etenevät kysymykset. Osa kyselylomakkeen osioista on muokattu MLL:n hoitajakyselystä. Lomakkeen avulla voidaan kerätä tietoja tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista asenteista, uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Kyselylomakkeen kysymyksissä käytin valmiita vastausvaihtoehtoja, avoimia kysymyksiä, mielipiteitä ja asenteita mittaavia kysymyksiä. Kyselylomaketta rakentaessa laitoin alkuun taustakysymyksiä, joita voidaan kuvata myös lämmittelykysymyksiksi. Ikä, minkä piirin alueella hoitaja toimii, kuinka kauan on toiminut hoitajana, koulutustausta, mitä tekee nyt. Taustakysymysten jälkeen on samaa mieltä – eri mieltä kysymyksiä liittyen piiriin tukeen ja tapaamisiin. Tämän jälkeen on haastatteluista nostettujen merkitysten kysymykset likertin asteikolla. Lopuksi on avoimina kysymyksiä kehittämisohjelmia hoitajaksi perehdyttämiseen, hoitajan tukemiseen, välitysjärjestelmään, koulutukseen/tapaamisiin tai johonkin muuhun. (Aaltola & Valli 2007, 102–121; Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, 195 -200; Viinamäki & Saari 2007, 57.)

Kyselylomake lähetettiin kaikkien lastenhoitotoimintaa organisoivien piirien (9) alle 25-vuotiaille hoitajille, joita oli huhtikuussa 2014 yhteensä 1021. Kyseessä on siis kokonaisotanta MLL:n alle 25 – vuotiaista lasten hoitajista. Lastenhoitotoiminnan työkokouksessa 2013 kerroin opinnäytetyön aiheestani, jolloin muiden piirien kollegat ehdottivat kaikkien piirien mukaan ottamista tutkimukseen. Alkuvuodesta 2014 kysyin sähköpostilla kuinka paljon alle 25-vuotiaita nuoria hoitajia kussakin piirissä on. Huhtikuussa 2014 lähetin piireille sähköpostin, jossa kerroin alustavasti haastatteluissa nousseista merkityksistä sekä kysymyksen lähteekö piiri mukaan kyselyyn ja vastuuhenkilön yhteystiedot. Kerroin, että aineistoa voin käyttää opinnäytetyössäni, minkä lisäksi jokainen piiri saa oman vastausaineistonsa omaan käyttöönsä. Kaikki piirit olivat halukkaita lähettämään mukaan kyselyyn.

Kyselylomake toteutettiin ajalla 28.4- 9.5.2014. Linkin kyselyyn lähettivät jokaisen pii-
rin vastuuhenkilöt. Osa lähetti linkin sähköpostilla, osa tekstiviestillä ja osa molem-
milla. Valtakunnallisen välitysjärjestelmän kautta hoitajat saa helposti etsittyä iän pe-
rusteella (alle 18v, 18-25v) ja laitettua heille ryhmätekstiviestin tai sähköpostin.

4.4 Teoriaohjaava sisällönanalyysi

Laadulliseen analyysiin ja tulkintaan on olemassa erilaisia lähestymistapoja. Aineiston
analysoinnissa olen käyttänyt teoriohjaavaa sisällönanalyysia. Perusanalyysimenetelmä
jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä, on sisällönanalyysi.
Se on kuultujen, kirjoitettujen sisältöjen analyysia väljänä teoreettisena kehyksenä.
(Tuomi & Sarajärvi 2009, 91.)

Sisällönanalyysi on menetelmä, jolla voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti
ja mahdollisimman objektiivisesti. Kerätty aineisto saadaan järjestetyksi tiiviiseen ja
selkeään muotoon johtopäätösten tekoa varten kadottamatta sen sisältämää informa-
atiota Hajanaisestä aineistosta pyritään luomaan mielekästä, selkeää ja yhtenäistä infor-
maatiota. On hyvä kuitenkin muistaa, että ei ole olemassa puhdasta objektiivista tietoa
vaan kaikki tieto on siinä mielessä subjektiivista että minä päätin mm. millaisia mene-
telmiä valitsin, millaisia merkityksiä tutkittavalle ilmiölle annoin, mitä tutkimusaineis-
tosta nostin esille. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 20, 103–108.)

Haastattelujen sisällönanalyysin eteneminen:

1. Nuorten hoitajien haastatteluissa minua kiinnostivat nuorten esille tuomat lastenhoi-
totoiminnan merkitykset (hyödyt, haitat) heidän elämässään.
2. Kävin läpi aineistoa, litteroin tekstin, erotin ja merkitsin ne asiat jotka sisältyivät
kiinnostukseeni eli kohtaan 1.
3. Keräsin merkityt asiat yhteen ja erilleen muusta aineistosta.
4. Luokittelin ja teemoittelin aineiston.
5. Kirjoitin yhteenvedon

(Tuomi & Sarajärvi 2009, 92.)

Sisällön analyysillä pyritään kuvaamaan aineiston sisältöä sanallisesti. Tekstissä sisällön erittelyllä tarkoitetaan dokumenttien analyysia, jossa kuvataan kvantitatiivisesti esimerkiksi tekstin sisältöä. Olen käyttänyt analyysissa sekä sisällön analyysiä että jonkin verran sisällön erittelyä eli kerron myös määrällisesti asioita, kuinka monella tietyt merkitykset esiintyi jne.

Analyysissä voidaan ajatella ohjaavan aineistolähtöinen, teoriasidonnainen tai teorialähtöinen analyysi. Aineistolähtöisessä tavassa pitäydytään tiukasti aineistossa, analysoidaan ja rakennetaan tulkintoja aineistosta käsin ilman teoreettisia etukäteisoletuksia. Pyritään luomaan tutkimusaineistosta teoreettinen kokonaisuus. Teorialähtöinen analyysi nojaa johonkin tiettyyn teoriaan, malliin tai auktoriteetin esittämään ajatteluun. (Eskola & Suoranta 2000, 145; Tuomi & Sarajärvi 2009, 95–97.)

Opinnäytetyössäni käytin teoriaohjaavaa analyysiä. Teoriaohjaava analyysi perustuu induktiiviseen päättelyyn, johon tuodaan teoria ohjaamaan lopputulosta. Aineisto voidaan kerätä hyvinkin vapaasti kuten tein haastattelut. Halusin saada selville haastateltavien antamia merkityksiä ilman etukäteisteoriaa. Aineiston analyysivaiheessa etenin ensin aineistolähtöisesti. Valitsin analyysiyksiköt aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti. Analyysiyksiköt eivät olleet etukäteen sovittuja, mutta aikaisempi tieto ohjasi ja auttoi analyysissa. Ei ole olemassa mitään sääntöä missä vaiheessa teoria otetaan ohjaamaan päättelyä. Omassa analyysissäni poimin litteroinnin jälkeen aineistosta usein toistuvia merkityksiä ja ryhmittelin niitä. Tämän jälkeen huomasin ryhmittelyjen liittyvän aktiivisen kansalaisuuden teoriaan ja otin teorian ohjaamaan teemoittelua. Ajatteluprosessissa vaihtelivat aineistolähtöisyys ja valmiit mallit. Aineiston analyysissa on kyse myös keksimisen logiikasta. Tutkijan on itse tuotettava analyysinsä viisautta. Tutkija löytää aineistosta teemoja oman ymmärryksensä avulla. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95–100.)

Analyysin tekninen vaihe lähti liikkeelle alkuperäisilmaisujen pelkistämisestä. Tunnistetaan ne asiat joista tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita ja näitä lauseita pelkistetään yksittäisiksi ilmaisuiksi. Sen jälkeen pelkistetyt ilmaisut ryhmitellään yhtäläisten ilmai-

sujen joukoiksi. Samaa tarkoittavat ilmaisut samaan kategoriaan. Kategorioiden muodostaminen on analyysin kriittinen vaihe, sillä tutkija päättää tulkintansa mukaan, millä perusteella eri ilmaisut kuuluvat samaan tai eri kategoriaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 101.)

Aineistolähtöisessä analyysissä teoreettiset käsitteet luodaan aineistosta, kun teoriaa ohjaavassa ne tuodaan valmiina, jo olemassa olevista teorioista. Opinnäytetyössäni alaluokat syntyivät aineistolähtöisesti, mutta analyysin yläluokat tuotiin valmiina (Taulukko 2). “Keskeistä on se, poimiiko tutkija alkuperäisestä aineistosta asioita ja ilmauksia alun alkaen jonkun teorian mukaan vai lähestyykö hän aineistoa sen omilla ehdoilla ja vasta analyysin edetessä pakottaa sen tiettyyn sopivaksi katsomaansa teoriaan.” Itse lähestyin haastattelu aineistoa aluksi sen omilla ehdoilla. Minulla ei ollut ajatustakaan teoriasta ja alun alkaenkin päädyin haastatteluihin esitutkimusaineistona, koska teoria tuotti hankaluuksia ja asiasta ei ollut tuotettua tietoa. Teoria alkoi muodostua mielessä niistä asioista, joita aineistosta poimin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 117.)

4.5 Eettisyys

Hyvää opinnäytetyötä ohjaa eettinen sitoutuneisuus. Uskottavuus perustuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen, joita olen parhaani mukaan pyrkinyt noudattamaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 132–133.)

Tutkimuksen tekijän tulee tietää mitä on tekemässä ja perustella valinnat. Tutkimusetiikkaan suhtaudutaan hyvinkin eri tavoin. Se voidaan nähdä teknisluonteisena asiana eli tutkimusetiikkaan liittyvät ongelmat pääasiassa itse tutkimustoimintaan, kuten tutkittavien informoimiseen, aineiston keräämisessä ja analyysissä käytettävien menetelmien luotettavuuteen, anonymiteettiongelmiin ja tutkimustulosten esittämistapaan. Toisena ääripäänä voidaan ajatella, että tutkimusetiikka on metodologinen asia, jolloin kaikki tehdyt valinnat ovat moraalisia valintoja. Mielestäni eettisyys on näitä molempia ja koskee tutkimuksen laatua ja luotettavuutta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 127–128.)

Tutkimusaiheen valinta on eettinen kysymys. Aiheen eettiseen pohdintaan kuuluu selkeyttää se, kenen ehdoilla tutkimusaihe valitaan ja miksi tutkimukseen ryhdytään. Näitä asioita olen perustellut mm. johdannossa. Nuoret itse kommentoivat avoimissa kysymyksissä aihevalintaa tärkeäksi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 129.)

Oleellinen osa tutkittavien suojaa on osallistujien oikeuksien ja hyvinvoinnin turvaaminen. Osallistujille ei tule aiheuttaa vahinkoa. Tutkimustietojen on oltava luottamuksellisia, tutkimuksen yhteydessä saatuja tietoja ei luovuteta ulkopuoliselle eikä käytetä muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen. Kaikkien osallistujien on jäätävä nimettömäksi. Ennen kaikkea tutkimukseen osallistujilla on oikeus odottaa tutkijan rehellisyyttä, vastuuntuntoa ja, että sopimuksia noudatetaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131.)

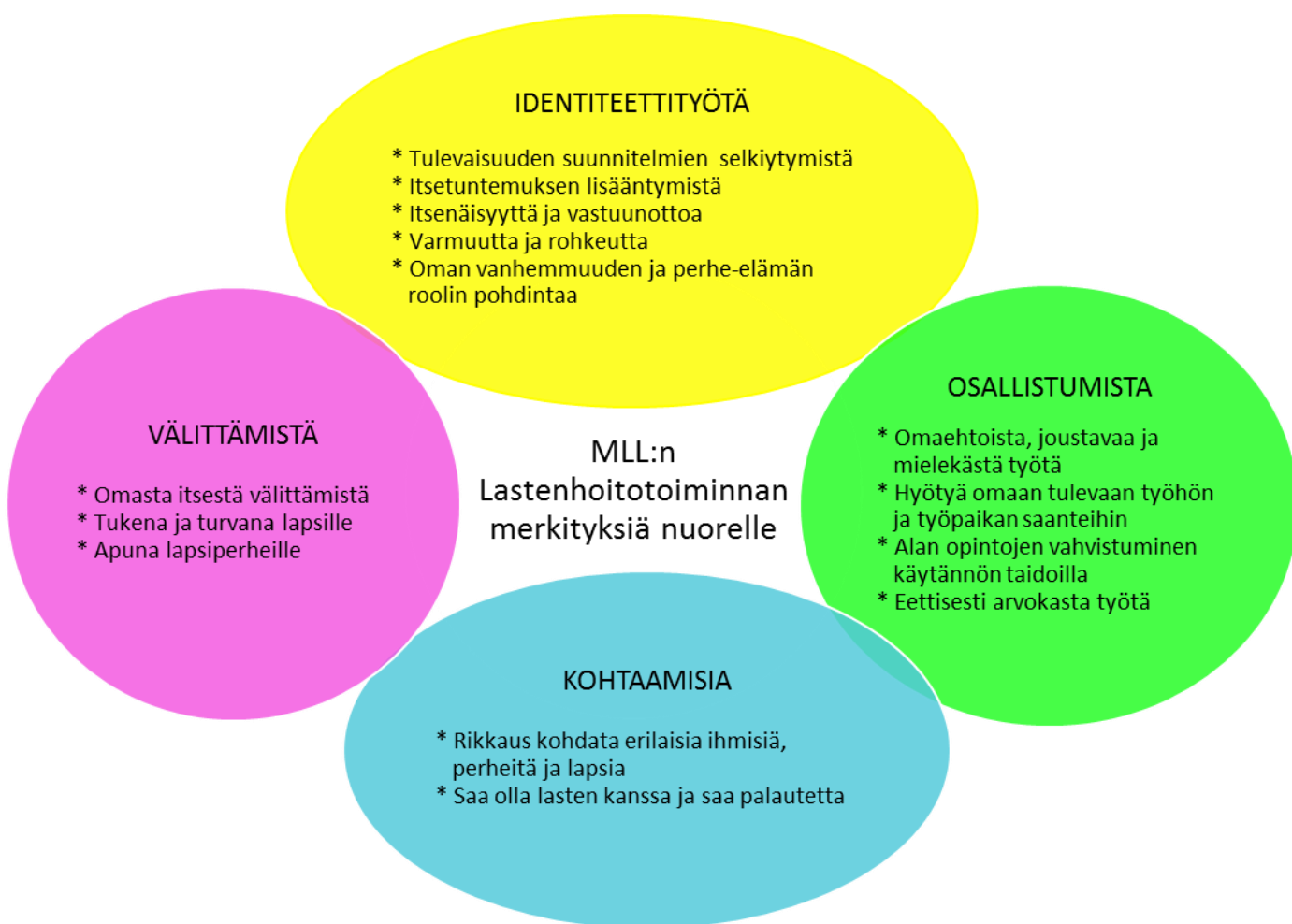
On eettisesti perusteltua kertoa mitä aihetta haastattelu koskee, miten se toteutetaan mm. nauhoittaminen, mihin aineistoa käytetään sekä missä ja miten sitä säilytetään. Luottamuksellisuutta, käyttötarkoitusta ja säilyttämistä koskevat lupaukset annoin haastateltaville etukäteen sähköpostitse (Liite 2). He saivat pohtia haluavatko alkaa haastateltavaksi ja vastata minulle sähköpostilla. Haastattelun alussa kävin läpi asiat myös suullisesti. Tunnistetiedot poistin jo litteroinnin alussa. Nettikysely toteutettiin nimettömänä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73–74; Ruusuvoori & Nikander & Hyvärinen 2010, 450–452.)

Luotettavuuden arvioinnissa ei ole olemassa yksiselitteisiä ohjeita. Opinnäytetyötä arvioidaan kokonaisuutena, joten sen johdonmukaisuus painottuu. Tutkimuksen kohde ja tarkoitus on tarkoituksenmukaisesti valittu. Aihe on valittu työelämässä esillä olleesta aiheesta ja myös minun omista intresseistäni. Järjestötoiminnassa kuten muussakin toiminnassa tarvitaan toiminnan näkyväksi tekemistä (arviointia) monesta näkökulmasta. Tutkimuksen teon myötä arvostukseni lastenhoitotoimintaan nuorisotyönä on entisestään noussut. Olen entistä vakuuttuneempi MLL:n lastenhoitotoiminnan laadukkuudesta ja merkityksestä perheen lisäksi myös nuorelle. Aineiston keruumenetelmänä olivat haastattelut ja nettikyselyt ja tekniikkana nauhoitukset ja webpropol. Analyysimenetelmänä oli teoriaohjaava sisällönanalyysi. Aineiston keruuseen ja analyysiin liittyneet eri-

tyispiirteet ja yksityiskohdat olen kertonut osioissa haastattelut, nettikysely ja teoriaohjaava sisällönanalyysi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 140–141.)

5 MLL:N LASTENHOITOTOIMINNAN MERKITYKSET NUORELLE

Aktiivisen kansalaisuuden uuden määritelmän mukaan se voidaan nähdään olevan ihmisen identiteettiä, osallistumista, kohtaamista ja välittämistä. Nuorille lastenhoitotoiminnassa mukana olemisen merkitykset olivat nimenomaan identiteettityötä, osallistumista, kohtaamisia ja välittämistä. Lastenhoitotoiminnassa hoitaja tekee työtä toisten ihmisten hyväksi, hän on mukana omana persoonanaan, hän osallistuu ja toimii, hän tapaa muita ihmisiä, hän välittää toisista ihmisistä ja yhteisistä asioista. MLL:n lastenhoitotoiminta vahvistaa ja tukee nuoren kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi. Nuoret kokivat iloa siitä, että he ovat lähteneet tähän toimintaan mukaan! (Harju 2004, 41–47.)

KUVIO 1. Lastenhoitotoiminnan merkitykset nuorelle hoitajalle

Haastatteluissa nuoret kertoivat tärkeitä asioita, joita lastenhoitotoiminnassa mukana olo on merkinnyt heidän elämässään (kuvio 1). Haastatteluista luokittelin merkitykset teemoihin (tarkemmin kappaleessa 3.2) identiteetti, osallistuminen, kohtaaminen ja välittäminen. Nettikyselyssä kysymykset kokemuksista ja merkityksistä oli jaettu haastatteluista luokiteltuihin teemoihin. Kysymykset olivat väittämiä, joihin vastattiin likertin asteikolla täysin samaa mieltä (5), osittain samaa mieltä (4), en osaa sanoa (3), osittain eri mieltä (2), täysin eri mieltä (1). Hoitajien vastaukset painottuivat joko täysin samaa mieltä tai osittain samaa mieltä oleviin sarakkeisiin. Nettikyselyn vastaukset (liite 3) siis vahvistivat haastatteluista esille nousseita merkityksiä. MLL:n Lastenhoitotoiminta on merkittävä toimintamuoto niin nuoren yksilönä kasvun, aktiivisen kansalaisuuden kuin aktiivisen kansalaisyhteiskunnan vahvistumisessa.

Nuoret ovat aktiivisia kansalaisia osallistuessaan MLL:n lastenhoitotoimintaan. He osallistuvat toimintaan vapaaehtoisesti ja oma-aloitteisesti, vaikkakin lastenhoitokeikat ovat palkkatyötä, ei siis vapaaehtoistyötä kuten järjestöissä yleensä. Haastatteluissa nuoret korostivat useaan otteeseen toiminnassa positiivisena sitä, että saa itse vaikuttaa käytettävyyssaikeihin ja siihen kuinka paljon keikkoja ottaa. Nuoret haluavat auttaa ja kantaa vastuuta perheiden ja lasten hyvinvoinnista. Työn eettisyys oli merkityksellistä nuorille – he kokivat tekevänsä eettisesti tärkeää työtä. Osallistumisen syynä oli paitsi halu auttaa myös vahvasti itsensä kehittäminen ja oman paikkansa löytäminen yhteiskunnassa ammatin valinnan vahvistumisen myötä.

MLL:n lastenhoitotoiminnan voidaan ajatella olevan henkis-kulttuurista ja toiminnallista aktiivista kansalaisuutta. Nuorelle merkityksellistä oli omien henkilökohtaisten ominaisuuksien kehittymisen lisäksi toiminnan inhimillisyys, eettisyys, emotionaalisuus ja yleensäkin MLL:n arvomaailma. He halusivat henkilökohtaisesti osallistua itselle tärkeään toimintaan, yleisesti tärkeäksi koetun asian hyväksi - lapsiperheiden auttamiseen.

Nuoren aktiivisen kansalaisuuden mahdollisuuksien ja valmiuksien tasapainoon nuoret saavat MLL:n lastenhoitotoiminnassa ammatillista ohjausta. Ohjaus ja opastus voi olla kaikille yhteistä (perehdytys, koulutukset) tai henkilökohtaista tukea ja ohjausta nuoren tarvitsemaan asiaan (verotus, palkanmaksu, perheissä tapahtuneet tilanteet). Nuori saa

myös rakentavaa palautetta sekä suoraa ohjausta toimintaan. Teoreettisen koulutuksen lisäksi tiedot, taidot, asenne ja arvot karttuvat käytännössä. Kukaan ei voi olla ”seppä syntyessään” ja siksi rakentava palaute ja suora ohjaus on MLL:n lastenhoitotoiminnassa tärkeää. Tätä painotetaan myös perheille, jotta he välittäisivät kokemuksensa ja palautteensa nuoren toiminnasta paitsi suoraan nuorille myös ohjaajille. Palautteen myötä voimme kannustaa, tukea ja ohjata nuoria lastenhoitotoiminnassa. Nuorten antaman palautteen perusteella MLL:n ohjaajat ovatkin onnistuneet tuen antamisessa (kappale 5).

Keskeisiä konkreettisia asioita nuoren aikuistumisen prosessissa on lapsuuden kodista muualle muuttaminen, opiskelu, työssäkäynti ja perheellistyminen. Haastatelluilla nuorilla MLL:n lastenhoitotoiminnassa mukana olo ajoittui juuri näiden prosessien vaiheisiin. Suurin osa (82,8 %) MLL:n hoitajista on opiskelijoita ja nuoret olivat hakeutuneet tai hakeutumassa alalle opiskelemaan nimenomaan lastenhoitotoiminnan kokemuksen myötä. Omasta kodista oli muutettu omaan asuntoon tai muuttoa oltiin harkitsemassa. Mielenkiintoinen ja yllättävä elementti mielestäni oli, että nuoret pohtivat toiminnan merkitystä myös oman tulevan perhe-elämän kannalta. He kokivat saavansa valmiuksia itse vanhempana toimimiseen ja mallia millainen on tai ei ole hyvä vanhempi. Rikkaus nähdä erilaisia perheitä, tapoja toimia sekä kasvattaa lapsia avarsi nuoren mielestä näkökulmaa ja ymmärrystä perhe-elämään. Lasten hoitajana toimiminen oli opintojen ohella toimintaa, josta saa omaa rahaa. Nuoret eivät kuvanneet hoitajana toimimista ”varsinaisena” työnä, jonka itse olin etukäteen ajatellut nousevan merkittävänä asiana esille. He kokivat, että toiminta lasten kanssa on niin mukavaa sekä omaehtoista että ei sitä ei voi ajatella varsinaisena työnä, vaikka siitä saa palkkaa ja on hoidettava työntekijän velvollisuudet.

Ajankohtaisessa keskustelussa puhutaan työurien pidentämisestä niin alku- kuin loppupäästä. Eläkkeelle jääntiä tulisi hillitä ja jatkaa työelämässä mahdollisimman pitkään. Korkeakouluopiskelijoiden tulisi puolestaan nopeuttaa opintojaan, joita osittain viivästyttää opiskelujen aikainen työssäkäynti, ja siirtyä aikaisemmin työmarkkinoille. Yleisessä keskustelussa on näkemys ero opiskelujen aikaisen työssäkäynnin joko positiivisesta tai negatiivisesta vaikutuksesta. Suomessa opiskelijoista vuonna 2011 kävi töissä

opiskelun ohessa 56,8 prosenttia. (Opiskeluaikainen työssäkäynti ja sen vaikutukset 2012, 10; Tilastokeskus, 15.12.2013.)

MLL:n nuorten hoitajien merkitykset lastenhoitotoiminnasta olivat pelkästään positiivisia. Haittavaikutuksia he eivät millään keksineet. *”Koska tän paras puoli on juuri se, että voi itse päättää paljonko keikkaa ottaa ja milloin on käytettävissä”*.

”Aiemmissa ulkomaalaisissa ja suomalaisissa tutkimuksissa on koululaisten työssäkäynnin motiivi ollut ennen kaikkea taloudellinen. Kuitenkin on myös havaittu kuten opinnäytetyössäni, että koululaiset kokevat tärkeäksi myös itseluottamuksen ja itsenäisyyden lisääntymisen, työkokemuksen karttumisen, työn mukavuuden sekä työn hyväntekeväisyytenä.” (Viinamäki & Saari 2003, 119.)

Työ- ja elinkeinoministeriön yliopistosta vuonna 2005 valmistuneille viisi vuotta valmistumiseen jälkeen tehdyn kyselyn tulokset osoittavat opiskelijoiden siirtyvän työelämään joustavasti jo opintojen loppuvaiheessa. Kaksi kolmasosaa (63 %) oli tehnyt opintojen aikana töitä, suurin osa (70 %) oman alan töitä. Suurimmalle osalle opiskeluaikainen työssäkäynti oli ollut toimeentulon kannalta välttämätöntä, mutta kaksi kolmasosaa olisi hakeutunut töihin, vaikka se ei toimeentulon kannalta olisikaan ollut välttämätöntä. Toimeentulon lisäksi työssäkäyntiä pidettiin ammattitaidon ja osaamisen kehittymisen kannalta hyödyllisenä ja yli puolen mielestä se lisäsi myös opiskelumotivaatiota. (Opiskeluaikainen työssäkäynti ja sen vaikutukset 2012, 14- 15.)

Myös Kouvoson väitöksessä, jossa tutkittiin 7.-9. luokkalaisten työssäkäyntiä, oli työssäkäynnillä nuorille palkan lisäksi myös paljon muutakin hyvää tarjottavaa mm. inhimillistä pääomaa, työkokemusta, harrastuksenomaista toimintaa, sosiaalisten tai muiden taitojen kehittymistä. Työssäkäynti voi antaa nuorelle tunnetta siitä, että he ovat vastuullisia ja aikuisempia. Palkkatyö toimii aikuisuuden symbolina ja itsenäisyyden edistäjänä mm. kulutuksen myötä. Työstä nuoret saavat omaa rahaa, jonka käytöstä he saavat mahdollisesti itse päättää. (Viinamäki & Saari 2003, 119–123.)

5.1 Identiteettityötä

Identiteettityöhön nuoruudessa kuuluu vahvasti oman arvomaailman pohtiminen, oman itsensä pohtiminen ja oman paikkansa hahmottaminen yhteiskunnassa sekä yhteisöissä. Haastatellut nuoret kertoivat useaan otteeseen lastenhoitotoiminnassa mukana olon **selkeyttäneen omia tulevaisuuden suunnitelmia** ja vahvistaneen oman elämän suuntaa. Toiminnassa mukana olo oli pistänyt pohtimaan eri vaihtoehtoja siitä, millaista työtä haluaisi tehdä. Kun pääsee käytännössä kokeilemaan, niin saa vahvistusta sille, että onko lasten parissa työskentely oma juttu vai ei. Se oli siis vahvistanut ammatin valintaa. Kaikki haastateltavat olivat joko hakeutuneet tai hakeutumassa sosiaali-, kasvat- tai terveysalalle.

”Ihan siis mulla oli ihan auki mitä vois tehdä. Siis täähän on niinkö itelle ollut semmoinen, että kun mie oon tätä työtä tehnyt, niin mie oon löytänyt mitä mie haluan tehdä. Aika paljon se merkitsee, se on kuitenkin auttanut minua löytämään minun elämän suunnan.”

Kaikki haastatellut kuvasivat **toiminnan lisänneen itsensä tuntemista**. Nuoret olivat oppineet huomaamaan itsessä vahvuuksia ja heikkouksia ja toimimaan niiden kanssa. Omat rajat ja jaksaminen ovat lastenhoitotoiminnan myötä löytyneet. Merkityksellisenä nuoret kokivat sen, että he ovat oppineet omaa ajattelu- ja toimintatapaa. Nuorten mielestä lasten kanssa toiminen kasvattaa heitä ja lapsilta oppii paljon myös itsestään.

”Sitte oon kyllä oppinu myös tosi paljon myös itestäni ja silleen omasta tyylistäni. Jotenki se on ollu mulle hirveen luontaista ja se on myös ehkä myös sitte sitä kautta niinku oppinu just semmosta itsetuntemusta itseluottamusta. Jotenki enemmän semmosta ehkä omaa ajattelutapaa ja just semmonen itsetuntemus on kehittyny.”

Nuorten hoitajien mielestä toiminnassa on **oppinut vastuunottamista**, varsinkin jos asuu vielä kotona eikä muuten hirveästi elämässä tarvitse ottaa vastuuta. Lasten hoitajana täytyy ottaa aikuisen rooli ja **olla itsenäinen**, mikä tuntuu nuoresta myös mukavalta ja vastuulliselta tehtävältä - toisesta huolehtiminen.

Lastenhoitotoiminta oli lisännyt **varmuutta** omaan tekemiseen ja toimimiseen lasten kanssa. Nuoret kertoivat oppineensa **rohkeammaksi** ja esimerkiksi yhtäkkiä huomanneensa että osaavat ottaa ohjat käsiin ja tietävät mitä tekevät. Aikaisemmin hoitajana toimineet pohtivat sitä niin, että vaikka varmuutta ja rohkeutta on tullut lisää niin kokemus ja ikä ovat tuoneet myös joissain asioissa varovaisuutta. He hieman ”kauhulla” muistelivat kuinka varmoiksi ja rohkeiksi he olivat itsensä kokeneet silloin nuorempana hoitajana toimiessaan.

Nuoret kokivat merkityksellisenä sen, että mahdollisesti tulevaisuudessa tämän kokemuksen myötä heidän olisi helpompi toimia itse äitinä. **Nuoret työstivät ajatuksen tasolla sitä, millaisia vanhempia he itse haluaisivat olla.** He kokivat saavansa ihan käytännön taitoja vauvan ja lastenhoitoon mutta myös **mallia perhe-elämästä.** He pohtivat erilaisia vinkkejä, tapoja toimia äitinä ja miettivät millaisia äitejä he itse haluaisivat olla. Tämän merkityksen ulottuvuus on mielestäni mielenkiintoinen ja korostui haastatte- luissa sekä vahvistui nettikyselyssä yllättävän vahvana. Aktiivisen kansalaisuuden mutta myös kasvatuksellisesta näkökulmasta tämä on tärkeää arvopohdintaa ja osoittaa nuorilta kypsää ajattelutapaa.

”Ja tietää vähän millasta on perhe-elämä näin nuoren näkökulmasta. Pääsee vähän siihen toiseen ulottuvuuteen. Siinähan näkee erilaisten vanhempien kasvatusmalleja. Joo siinä tulee sillee että ois ihana olla tommonen äiti, mutta sitte toisaalta saattaa tulla välillä semmonen että noin ei kyllä ikinä ite tekis. Lähinnä mää aattelen silleen että ne on mulle malli ja mää opin niiltä mutta sitte toisaalta jotku tavat vaan on sellaisia että mää en ite ikinä niitä omaksua. Että kuinka paljo se poikkeaa sitte omien lapsien hoitaminen.”

Yksi aikaisemmin hoitajana toimineesta olikin jo äiti. Hän koki hoitajana toimimisen valmistaneen äitiyteen ja koko tämän aikajakson pitäneen yllä omaa ajatustyötä äitiydestä. Samoin kuin nykyiset hoitajat hän muisteli miettineensä erilaisia rooli- ja kasvat- usmalleja hoitajana toimiessaan. Nyt, kun hän on itse äiti, hän koki saaneensa MLL:n toiminnasta hyvän pohjan ja itseluottamuksen äitinä toimimiseen ja konkreettisiin tai- toihin toimia lapsen kanssa.

5.2 Osallistumista

Osallistuminen on tahto- ja motivaatiokysymys, joka lähtee ihmisestä itsestään. Ihmisellä on tarve kuulua johonkin, elää osallistuen ja vaikuttaen asioihin. Nuorissa olevaa sisäistä halua osallistua tulisi herätellä, rohkaista ja tarjota väyliä nuoria innostavalle osallistumiselle. Nuoret kokivat lastenhoitotoiminnan **omaehtoiseksi, joustavaksi ja mielekkääksi työksi**. Hyväksi he kokivat tietynlaisen **valinnan vapauden**. He saavat itse säädellä paljonko sitä keikkaa tekee ja miten on käytettävissä. Mielekkyyden vuoksi nuoret kokivat sen enemmän harrastuksenomaisena. Toisaalta he ymmärsivät työn vastuut ja velvollisuudet, mutta heille se oli mielekästä ”työtä”. Edellä mainitut nuorten kokemat asiat ovat erittäin merkittäviä seikkoja ja tämän päivän suuntauksia, joiden avulla nuoria voidaan tukea aktiivisiksi kansalaisiksi. Tämän kaltaisia toimintamuotoja ja nuorten osallistumiskanavia tarvitaan lisää.

”Se on kuitenkin aina ollu semmosta omaehtoista. Ku on aina tienny, että okei jos on elämäntilanne semmonen, että ei jaksa tai ei voi, niin voi sanoa että ei. Ei oo liikaa niinku sidottu mihinkään. Se on jännä ku mä en oo välttämättä ajatellu, aina tajunnu-kaan tota niinku työkokemuksena. Se on ollu vaan jotain semmosta muuta kokemusta. Enemmän lastenhoito oli ehkä aluksi ehkä vähän semmonen harrastuskin.”

Nuoret kokivat toimintaan osallistumisesta olevan **hyötyä omaan tulevaan työhön ja työpaikan saanteihin**. He olivat oppineet sellaisia käytännön taitoja, joista on hyötyä tulevissa töissä ja työpaikan saannissa. Osalla MLL:n hoitajana toimiminen oli jo vaikuttanut työpaikan saantiin ja koulupaikan saantiin.

Haastatelluilla nuorilla lastenhoitotoiminnassa mukana olo oli selkeyttänyt tulevaisuuden suunnitelmia niin, että he olivat hakeutuneet tai hakeutumassa alalle opiskelemaan. He kokivat merkityksellisenä sen, että he saivat lasten hoitajana **opintoihinsa käytännön kokemusta**. He kokivat, että lastenhoitotoiminta sopii täydellisesti opintojen oheen. Koulussa opiskellaan teoriassa esimerkiksi lapsen kehitysvaiheet, mutta lastenhoitotoiminnassa asiat konkretisoituvat ja niihin saa käytännön kokemusta ja varmuutta.

”Varmuutta ja tämän myötä uusia töitä saanut. että onhan tää tosi tärkeä siinä mielessä että vaikka mulla ei oo vielä tutkintoa niin mulla on näin vahva kuitenkin tietyn alan kokemus.”

Vapaaehtoisessa osallistumisessa, mitä aktiivinen kansalaisuus on, ihminen kokee toiminnan merkityksellisenä paitsi itselleen myös yhteiskunnallisesti. Nuorille oli merkityksellistä toimia nimenomaan MLL:n hoitajana koska MLL:n arvomaailma on heille ja myös lähiyhteisöille tärkeä. Nuorten kokemus oli, että perheet luottavat ja arvostavat MLL:n hoitajia. Nuoret kokivat tekevänsä **eettisesti arvokasta työtä**. Perheiden palaute ja arvostus hoitajan apuun oli nuorille tärkeää. Aikaisemmin hoitajana toimineet kertoivat vielä enemmän ymmärtäneensä tekemänsä työn arvon jälkikäteen.

”Kyllähän se on ollu niinku eettisestikin arvokasta työtä. MLL on semmonen tunnettu järjestö ja niinku luotettava ja tämmönen että perustuu tärkeille arvoille ja on niinkö vanhaki järjestö. mä oon niinku ylpeä että mä oon MLL:n jäsen.”

”Kun itse, oma perhe ja ystävät alkavat saada lapsia niin ymmärtää kuinka tärkeää on välillä päästä pois sieltä kotoa ja kuinka tärkeää on hoitaa joitakin asioita ilman lapsia. Ja ennen kaikkea kuinka tärkeää on että siellä on luotettava ihminen hoitamassa lapsia ja lapsilla on jopa kivaa. Ehkä senki on vasta vähän niinku jälkeinpäin tajunnu että kuinka tärkeä määkin oon ollu monille perheille ja toisaalta kuinka tärkeä toisaalta toi kokemus on ollu mulle.”

5.3 Kohtaamisia

Todellista aktiivista kansalaisuutta synnyttää ihmisten luonteva ja välitön kohtaaminen erilaisissa tilanteissa. Lastenhoitotoimintahan on nimenomaan perheiden ja lasten kohtaamista, jota myös käydään läpi ja harjoitellaan MLL:n koulutuksissa. Perheet antavat MLL:n organisoidun toiminnan kautta nuorille mahdollisuuden kohtaamisille. Nuorten kertomuksissa tuli esille monenlaisia kohtaamisia ja kokemuksia lastenhoitokeikoista. Kokemuksia oli kommelluksista, oppimisista ja kiintymyssuhteista, joita oli lapsiin ja

perheisiin vuosien aikana muodostunut. Haastatteluissa nuoret korostivatkin, että he kokivat suurena **rikkautena** toiminnassa sen, että on saanut **kohtata niin erilaisia ihmisiä, niin erilaisia perheitä ja niin erilaisia lapsia.**

Perheet ovat olleet hyvin erilaisia mm. uusperheitä, yksinhuoltajaperheitä, eroperheitä ja monikulttuurisia perheitä. Jokainen perhe ja lapsi ovat yksilöllisiä. Nuoria on aluksi jännittänyt, kun uuteen perheeseen mennessä ei koskaan tiedä millainen perhe, lapsi siellä on vastassa. Jännittäminen on kohtaamisten myötä vähentynyt. He kokivat saaneensa varmuutta, rutiinia kohtata vanhempia ja kertoa heille lapsen kuulumisia. Samoin nuorille on ollut tärkeää oppia lapsen tuntemista ja yksilöllistä kohtaamista. Tärkeä oppi on ollut myös se, että ei haittaa, jos kaikki ei mene ihan hyvin, siitäkin selviää eikä se ole aina hoitajasta kiinni. Haasteellisetkin kokemukset oli osattu kääntää voimavaraksi ja käytännön toimintatavat erilaisissa tilanteissa, ennen kaikkea lasten kanssa, oli nuorten mielestä kehittynyt.

Nuorille toiminnassa oli merkityksellistä se, että **pääsee olemaan lasten kanssa.** Nuoret nauttivat lasten kanssa olemisesta, kokivat tärkeänä keskittymisen lapseen ja levollisen läsnäolon. Lapset ovat lähellä sydäntä ja se on mielekästä ja mukavaa tekemistä. Kokemukset ja kohtaamiset lasten kanssa olivat vahvistaneet ajatusta, että he haluavat tulevaisuudessa työskennellä jollain tapaa lasten parissa. Hyvänä hoitajat kokivat lapsilta saadun suoran ja välittömän **palautteen.** Mieltä lämmitti perheiden arvostus omaa työtä kohtaan. Arvostus näkyi hoitajien mielestä siinä, että he luottivat lapsensa hoitajalle, pyysivät samaa hoitajaa uudelleen ja saattoivat muistaa esimerkiksi kortilla tai joululahjalla.

MLL:n lastenhoitotoiminnan kohtaamisissa nuoret ovat kokeneet asioita, jotka ovat tärkeitä aktiivisen kansalaisen edellytyksiä kuten suvaitsevaisuutta, ihmisten välistä kanssakäymistä, yhteistyön taitoja, perustelemista, neuvottelemista ja konfliktin ratkaisutaitoja.

5.4 Välittämistä

Välittäminen lähtee omasta itsestä. Nuoret osasivat ja olivat oppineet **pitämään huolta omasta jaksamisestaan, omista rajoistaan**. Lastenhoitotoiminnan kautta nuoren on ollut pakko organisoida oman elämän aikatauluja. Osa hoitajista oli kantapään kautta huomannut omat jaksamisen rajansa ja oppinut sanomaan ei. Toisaalta työn luonne loi puitteet sille, että pystyi opettelemaan omia rajoja ja organisointitaitoja mahdollisesti koulun, työn ja muun elämän yhteensovittamisessa.

”Sitteki voi niinku kattoo, että jos tuntuu että on liikaa töitä, niin sitte ei ota niin paljo vastaa. Niin varmaan se itsetuntemuskin siinä lisääntyy kun tietää vähän sitä omaa jaksamistasoa siinä.”

Nuoret kertoivat palosta **saada olla ja toimia lasten kanssa**. Kertomuksista välittyi aito halua toimia lasten kanssa ja he tunsivat siitä iloa. Se oli mielekästä tekemistä nuorelle hoitajalle mutta tärkeää oli olla myös luotettava aikuinen – tuki ja turva lapsille.

”Se oli jotenkin semmonen hieno juttu mitä määh halusin tehdä niinku olla lasten hoitaja. Mutta enemmän määh oon just pitäny sitä tärkeänä että niillä on turvallista ja niillä on hyvä olla sielä. Keskityn nytteen lasten kanssa olemiseen.”

Hoitajille on tärkeää saada auttaa ja olla apuna lapsiperheille. Jälkikäteen auttamisen merkitys oli avautunut uudella tavalla kuten myös se, että kuinka luottamuksen osoitus on ollut, että perheet ovat antaneet lapsensa hoitajalle yhä uudestaan ja uudestaan hoidettavaksi.

”Tavallaan voi ylpeenäkin olla ja työskennellä silleen niinku Mannerheimin lastensuojeluliitolle ja ilo olla apuna.”

”Tajunnu sen ehkä nyt jälkeenpäin. Ehkä sen tajuaa lopullisesti sitte, ku on joskus oma lapsi ja sille hommaa jotain hoitajaa. Kuinka niinku luottamus se on - oma lapsi kuitenkin kyseessä.”

6 NETTIKYSELY

Kyselylomake toteutettiin ajalla 28.4- 9.5.2014. Linkin kyselyyn lähettivät jokaisen piirin vastuuhenkilöt. Kokonaisotanta oli 1021 hoitajaa ja vastauksia tuli 314. **Vastausprosentti on 30,75 %**. Lapin piirin selkeästi korkein vastausprosentti voi johtua osin siitä, että olen kyselyn tekijänä hoitajille tuttu. Taulukossa 3 on kuvattu alle 25-v hoitajat piireittäin ja vastausmäärät.

TAULUKKO 3. Alle 25 - vuotiaiden hoitajien vastausmäärät piireittäin.

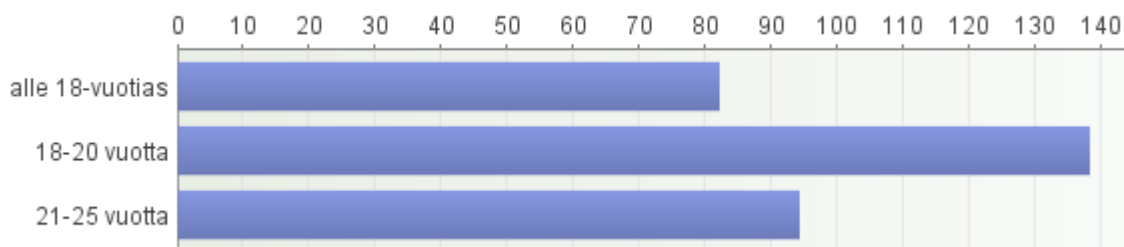
PIIRI	Alle 25 -vuotiaita hoitajia (4/14) N	Vastausmäärä n	Vastausprosentti %
Lapin piiri	41	27	65,8
Kymen piiri	36	13	36.1
Järvi-Suomen piiri	192	71	36.9
Hämeen piiri	162	39	24
Pohjanmaan piiri	46	19	41.3
Pohjois-Pohjanmaan piiri	67	24	35.8
Uudenmaan piiri	342	76	22.2
Kainuun piiri	30	9	30
Varsinais-Suomen piiri	105	36	34.2

Vastauksien analysoinnissa katson kokonaisotantaa. Kyselylomakkeella halusin saada tietoa ovatko merkitykset samansuuntaiset kuin haastatteluissa esiin nousseet merkitykset sekä mitä kehittämissuhteita nuorilla on toimintaan. Opinnäytetyössäni en lähde tarkemmin analysoimaan piirien välisiä eroja, joissa ei tosin mitään radikaaleja eroja ollut löydettävissäkään. Jokaiselle piirille on annettu omat vastausaineistot käyttöön. Liitteessä 3 on koottuna nettikyselyn vastaukset, joita esittelen seuraavassa.

6.1 Nuorten hoitajien taustatiedot

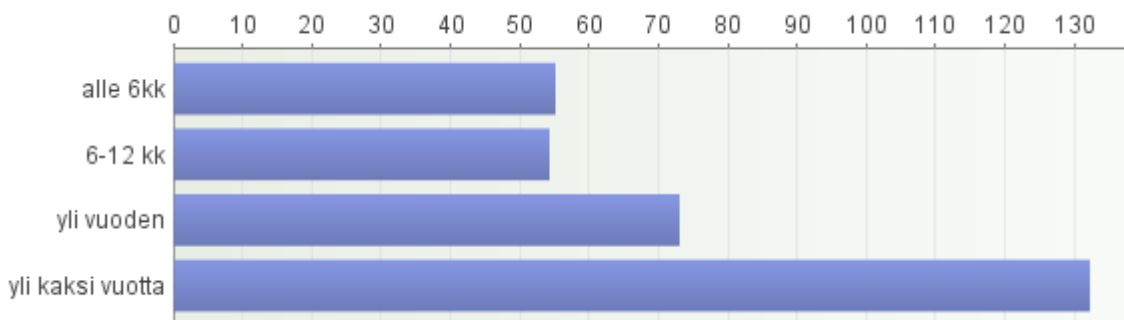
Vastanneista suurin osa 43.9 prosenttia oli 18–20 -vuotiaita hoitajia (taulukko 4). Alle 18 – vuotiaita oli 26.1 prosenttia ja 21–25 –vuotiaita 29.9 prosenttia.

KUVIO 1. IKÄ

Melkein puolet vastanneista 42 prosenttia oli toiminut yli kaksi vuotta hoitajina ja yli vuodenkin 23.3 prosenttia (taulukko 5). Suurimmalla osalla vastaajista siis oli vahva tuntuma lastenhoitotoimintaan. Alle 6 kk:ta toiminnassa mukana olleita oli 17,5 prosenttia. Heidän vastauksiaan saattoi olla ”en osaa sanoa” sarakkeissa. Esimerkiksi kysyttäessä tapaamisten teemoista ja piirin tuesta, koska he eivät vielä olleet osallistuneet yhteenkään tapaamiseen. Tai merkityksiä oli vaikea sanoa, kun oli vasta tullut toimintaan eikä ehkä vielä olleet edes päässyt tekemään keikkoja.

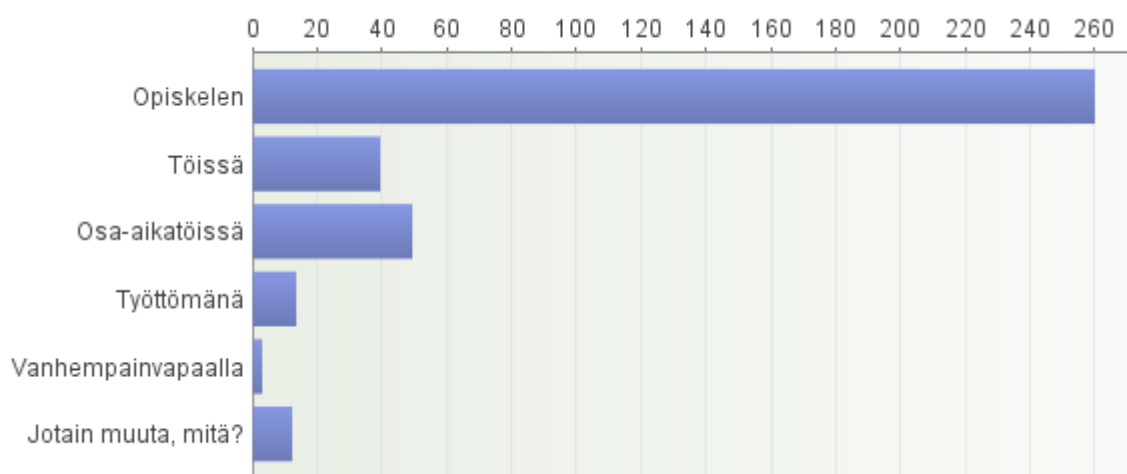
KUVIO 2. KUINKA KAUAN OLET TOIMINUT MLL:N LASTENHOITAJANA?

MLL:n nuorista hoitajista 82,8 prosenttia on opiskelijoita. Osa-aikatoissa on 15,6 prosenttia ja töissä 12,4 prosenttia (taulukko 6). Yllättävää ja hienoa minusta oli, että suurimmalla osalla (87,9 prosenttia) oli koulutustaustana MLL:n laadukas lastenhoitokurssi. Alan tutkinnon suorittanut tai riittävästi alan opintoja suorittanut henkilö kun voi päästä mukaan myös perehdyttämiskoulutuksen kautta. Sosiaali- terveys- tai kasvatusalan tutkinto oli 8 prosentilla. Opiskelijoista melkein kolmasosa (27,4 prosent-

tia) oli alaa opiskelevia, joten luultavasti suurin osa oli vielä lukio-opiskelijoita. Muun alan opiskelijoita oli vain pari. Eniten oli lähihoitaja opiskelijoita (33,7 prosenttia), toiseksi eniten sosionomeja (12,7 prosenttia) ja kolmanneksi eniten opettajaksi opiskelevia (11,6 prosenttia). Sen lisäksi oli kasvatustieteitä ja varhaiskasvatusta opiskelevia. Vastausten perusteella voidaan sanoa, että MLL:n nuorista hoitajista suurin osa oli opiskelijoita, joista osa tekee opiskelujen ohella oman alansa työtä.

KUVIO 3. MITÄ TEET TÄLLÄ HETKELLÄ?

6.2 Piirin tuki hoitajille

Nuoret hoitajat kokivat saavansa tukea piirin työntekijältä ja pystyvänsä aina tarvittaessa olemaan yhteydessä piiriin työntekijään. He kokivat, että piirin työntekijä kuuntelee ja osaa auttaa. Verotus- ja vakuutusasioiden ohjaus ei ole ollut riittävää. (taulukko 7).

TAULUKKO 4. PIIRIN OHJAUS JA TUKEA

	Samaa mieltä %	Eri mieltä %	En osaa sanoa %
Saan riittävästi tukea piirin työntekijältä	80,9	4,1	14,9
Koen, että voin aina tarvittaessa ottaa yhteyttä (soitto, @posti, käynti) piiriin työntekijään.	90,8	3,2	6
Saan riittävästi ohjeita verotus- ja vakuutusasioissa	39,2	35	25,8
Piirin työntekijä kuuntelee minua ja osaa auttaa	80,6	3,5	15,9

Suurin osa ei tarvinnut enemmän ohjausta tai tukea (72 prosenttia) mutta 28 prosenttia tarvitsi piiriltä enemmän tukea ja ohjausta. Kaikkien piirien kohdalla vastauksissa nousi esille, että tukea tarvittiin enemmän (81,8 prosenttia) juuri verotus- ja vakuutusasioihin. Vastauksissa tarkoitettiin hoitajan itse tekemää veroilmoitusta, yksittäisiä vastauksia oli myös perheen työntajavelvoitteiden selventämisestä. Hoitajan veroilmoituksen konkreettista ohjeistamista kaivataan lisää.

Kysyttäessä hoitajatapaamisista vastauksia oli aika paljon (22–33 prosenttia) sarakkeissa ”en osaa sanoa”, joka voi johtua juuri siitä, että uudet hoitajat eivät ole vielä ehtineet osallistua yhteenkään tapaamiseen (taulukko 7). Yli puolet hoitajista koki tapaamiset tärkeäksi, aiheet mielenkiintoiseksi ja aiheiden antaneen lisävalmiuksia lastenhoitotyöhön. Tunnelma ja ilmapiiri tapaamisissa on ollut luotettava ja avoin. Lisää tapaamisista avoimissa kehittämissuhteissa.

TAULUKKO 5. HOITAJATAPAAMISET

Vastaajien määrä: 314	Samaa mieltä %	Eri mieltä %	En osaa sanoa %
Aiheet ovat olleet mielestäni kiinnostavia	68,5	6,4	25,2
Aiheet antoivat minulle lisävalmiuksia lastenhoitotyöhön	52,9	14,3	32,8
MLL:n lastenhoitotapaamiset ovat tärkeitä	58,3	11,1	30,6
Tapaamisten sisällöt vastasivat odotuksiani	56,7	9,9	33,4
Tunnelma ja ilmapiiri tapaamisissa on ollut avoin ja luotettava	75,2	2,2	22,6

6.3 Kehittämissuhteita

Kyselyyn vastanneista nuorista hoitajista melkein puolet (43,6 prosenttia) antoi avoimiin kysymyksiin kehittämissuhteita, vastanneita oli 137 ja ehdotuksia yhteensä 254 kappaletta (taulukko 9). Kysyimme miten voimme kehittää perehdyttämistä hoitajaksi (66), hoitajan tukemista lastenhoitotyössä (31), välitysjärjestelmää (39), tapaamisia/yhteydenpitoa (53) tai jotain muuta – sana on vapaa (65).

TAULUKKO 6. Kehittämisehdotusten koonti (N)

PEREHDYT- TÄMINEN HOITAJAKSI (66)	Enemmän käytännön esimerkkejä ja harjoittelua lastenhoitokurssilla (37)	Lastenhoitokurssiin liittyvät kehittämissuositukset (10) Ehdotuksia koulutustee- moista (7)	Tarkempaa informaatiota verotusasioihin (7)	MLL:n kokenut hoitaja kävisi kertomassa kokemuksista ja vastaamassa kysymyksiin (5)
HOITAJAN TUKEMINEN LASTENHOITOTYÖSSÄ (31)	Tapaamisia ja koulutuksia lisää (10)	Henkilökohtaista tukea (8)	Tapaamisten ja koulutusten sisältöön liittyvät ehdotukset (6)	Muita (7)
VÄLITYSJÄRJESTELMÄ (39)	Internetpohjaiseen välitysjärjestelmään liittyvät (18)	Piirin välittäjän toimintaan liittyvät (19)	Aukioloaikojen pidentäminen (2)	
TAPAAMISET/ YHTEYDENPITO (53)	Enemmän hoitaja tapaamisia (26)	Hoitajata- paamiset vapaaehtoiseksi/ vähemmän tapaamisia (10)	Tapaamisten sisältöön liittyvät (10)	Piirin yhteystiedot ja tiedonkulku myös tekstiviesteillä (7)
JOTAIN MUUTA (65)	Positiivista palautetta toiminnasta (24)	Enemmän työtarjouksia ja keikkoja (11)	Perheiden työnantaja ohjeistus (10)	Muita (13)

Perehdyttämistä hoitajaksi kohdassa kehittämissuositukset kohdistuivat lastenhoitokurssiin, joka on tällä hetkellä 60h. Lähiopetusta on 36 h, 4 h harjoittelua, 20 h etätehtäviä. Lastenhoitokurssi on valtakunnallisesti yhtenäinen. Kurssi voidaan järjestää lastenhoitotoimintaa avustavassa kunnassa joko piirin pitämänä, kansalaisopiston, työväenopiston tai koulun kanssa yhteistyössä.

Nuoret hoitajat toivoivat käytännönläheistä opetusta, enemmän käytännön esimerkkejä ja käytännön harjoittelua kurssille (37). Kurssiin liittyviä muita toiveita (10) oli mm. pidempää kurssia, lisää kursseja ja hoitajakohtaisia joustoja kokemuksen mukaan esi-

merkiksi kahta erilaista koulutusta; toinen, joilla on jo käytännön kokemusta ja toinen, joilla ei ole käytännön kokemusta. MLL:n lastenhoitotoimintaan on kehitelty myös lyhennetty lastenhoitokurssi (lähiopetusta 21 h, harjoittelu 3h, etätehtävät 8h) yli 20 vuotiaille, joilla on jo lastenhoitokokemusta. Osa piireistä sitä toteuttaa/järjestää ja osa ei, riippuen alueen tarpeista ja osallistujamääristä.

Koulutusteemoina (7) oli toivottu enemmän tukea tarvitsevien lasten hoitamisesta, erilaisista perhemuodoista, syventäviä koulutuksia, ensiapukurssia, ryhmähoidon kurssia. Perekäyttöön toivottiin kokenutta hoitajaa (5), jolta voi kysyä ja, joka voisi kertoa kokemuksista ja hyviksi havaitsemistaan tavoista. Myös tässä kohdassa nousi esille tarkempi informaatio ja ohjaus verotusasioihin (7), joka tuli esille myös kohdassa piirin tuki.

Hoitajan tueksi lastenhoitotyöhön toivottiin enemmän tapaamisia ja koulutuksia (10). Sisällöiksi (6) ehdotettiin käytännön neuvoja, ohjeita sekä hoitajien todellisen tarpeeseen pohjautuvia koulutuksia. Henkilökohtaista (8) tapaamista, ohjausta ja tsemppaamista kaivattiin sekä sitä, että välityksen ohjaajiin saisi yhteyden ja heillä olisi aikaa kohdata hoitaja. Yksittäisinä ehdotuksina (7) oli mm. kuukausittainen kirje, kyselyt hoitajille ja vinkkejä miten saisi keikkaa.

Välitysjärjestelmään liittyvät kehittämissuhteet jakaantuivat internetpohjaisen käyttöjärjestelmän kehittämiseen (18) sekä piirin välittäjän toimintaan (19). Kahdessa palautteessa toivottiin välityksen aukioloaikaa pidemmäksi.

Hoitajat kertoivat välitysjärjestelmässä olevia ajoittaisia käytännön ongelmia (3) aikaformaatin ja salasanan herjaamiset tai tekstiviestien ”katoamiset”. Järjestelmässä olisi hyvä olla ominaisuus, että hoitaja pystyisi itse (10) muuttamaan hoitoaikoja, poistamaan vanhoja perheitä ja peruuttamaan sovittuja keikkoja. Tällä hetkellä sovittua keikkaa pystyy muuttamaan vain piirin välittäjä. Mielestäni myös välittäjän kannalta olisi järkevää, että hoitaja pystyisi itse muuttamaan sovittuja keikkoja. Järjestelmää toivottiin selkeämmäksi (5), mutta ei ollut tarkennettu millä tavalla selkeämmäksi.

Piirin välittäjältä toivottiin muistutusta (2), että hoitaja muistaa merkitä keikkoja ja pitää ajan tasalla kalenteria. Näitä muistutuksia ainakin Lapin piiriltä lähtee usein ja useissa yhteyksissä, koska käytettävyyksien ohella suoraan sovitut keikat tahtovat hoitajilla unohtua merkitä. Unohdukset tarkoittavat tuntitilastojen vääristymää kuntaraporteissa sekä hoitajan työkokemuksesta saatavan todistuksen virheellistä tuntimäärää.

Keikkapyyntöjen lähettämisessä (12) voisi huomioida että se ei menisi niin nopeasti toiselle hoitajalle tai että tulisi kerrallaan viesti vain yhdelle hoitajalle. Joskus keikkapyyntöjä lähetetään usealle hoitajalle yhtä aikaa ja nopein saa keikan. Yksittäiselle hoitajalle lähetetyn viestin vastausaika on 15 minuuttia, minkä jälkeen sen voi lähettää seuraavalle. Sivu suun menneet keikat harmittivat.

Muutama palaute oli myös, että käytettävyyksien ulkopuolisia viestejä ei lähetettäisi ollenkaan. Mikä tarkoittaa sitä, että jos hoitajan kalenterissa ei ole käytettävyyksiaikaa keikan ajankohtana niin ei kysyttäisi sitä hoitajaa. Ainakin Lapin piirin kohdalla tämä on sula mahdollisuus, koska niin usein hoitajat unohtavat päivittää käytettävyyksien kalenteriaan muistutuksista huolimatta. Joskus on melkein kaikilla kalenterit tyhjänä ja kuitenkin joku mielellään pystyy keikan ottamaan.

Keikkapyyntöjä toivottiin myös tasapuolisemmin (3) sekä huomioitaisiin, että vaikka kokemusta ja ammattitaitoa joillakin hoitajilla on paljon, se ei tarkoittaisi sitä, että heille tarjotaan vain kaikki haasteellisemmat tilaukset. Kahdessa ehdotuksessa olikin tarkempaa tiedotusta perheille lastenhoitotoiminnan käytännöistä ja palkanmaksusta. Tällä hetkellä välittäjä ei välttämättä juttele ollenkaan puhelimitse perheen kanssa, mikäli perhe tekee tilaukset netin kautta. Perheelle jää vastuu tutustua työnantaja velvoitteisiin. MLL:n viestissä perheelle menee hoitoaika, hoitajan nimi, puhelinnumero ja kehoitus ”soita hoitajalle mahdollisimman pian” ja ”tutustu työnantajavelvoitteisiin”.

Hoitajat toivoivat enemmän hauskoja, mukavia ja rentoja hoitajatapaamisia (26). Osa koki tapaamiset turhiksi ja ainakin ne voisivat olla vapaaehtoisia (10). Tällä hetkellä hoitajan on osallistuttava piirikohtaisesti sovittuun määrään tapaamisia pysyäkseen MLL:n hoitajana. Tapaamisten sisältöihin (10) ehdotettiin mm. eheyttämistä, käytännön

asiaa, oikeita pienryhmiä (liian isoja ryhmiä). Piirin lastenhoitovälityksen työntekijöiden yhteystiedot (3) tulisi olla selkeämmin esillä esimerkiksi välitysjärjestelmän osiossa, että tietää keneen voi ottaa yhteyttä ja millä tavalla. Sähköposti yhteydenpidon lisäksi toivottiin enemmän yhteydenpitoa puhelimitse tekstiviestein (4), koska sähköposti ei aina tavoita; sitä ei tule luettua tai viestit menevät roskapostiin tai järjestelmä takkuilee.

Jotain muuta osiossa nuoret hoitajat antoivat positiivista palautetta toiminnasta (24). He olivat iloisia saadessaan olla mukana MLL:n toiminnassa, kaikki on sujunut ja toiminut hyvin. Lasten hoitajan toimiminen antaa erittäin paljon kokemusta ja rikastuttaa elämää monella tavalla!

Esille nousi myös perheiden työnantajaohjeistus (10). Perheiden ohjeistamista kaivattiin, mutta myös lisäkoulutusta asiasta hoitajille. Perheet kysyvät asiasta myös hoitajilta. Hoitajien mielestä perheet eivät perehdy tarpeeksi työnantajavelvoitteisiin ja esimerkiksi siihen, että palkka tulee maksaa tilauksen mukaisesti (jos menee aliaikaa) tai toteutuneelta ajalta (jos tulevat myöhässä).

Hoitajat toivoivat enemmän työtarjouksia ja keikkoja (11) ja kaksi palkan korottamista. Muita kommentteja oli mm. toive tuki- ja lisäkoulutuksista (4) mm. vauvanhoitokurssi, toivottiin hoitajille tiedoksi opinnäytetyön tuloksista (3) sekä lastenhoitotoiminnan mainostamista paikkakunnilla enemmän (4).

Kaikille piireille on annettu käyttöön oman piirin vastausmateriaali, jossa on jokaisen piirin yksityiskohtaiset vastaukset. Näin jokainen piiri voi kehittää toimintaa oman alueensa hoitajien näkökulmasta yhdessä hoitajien kanssa. Piirit keskenään voivat myös työstää valtakunnallisesti esiin nousseita asioita, kuten tuki hoitajille verotusasioihin, käytännön esimerkkejä ja harjoituksia enemmän lastenhoitokurssiin sekä perheen työnantajavelvoitteiden informaatio hoitajille ja perheille.

7 POHDINTA

Kipinän opinnäytetyöhöni sain Lapin Kansan 17.9.2012 artikkelista ”Syrjäytyminen, vakava ongelma” Artikkelissa pohdittiin miten nuori voi saada työkokemusta, jos hän ei saa työtä. Niin totta! Mietin, että mehän, MLL:n toiminnassa myös luomme näitä polkuja nuoren työkokemuksen kartuttamiseksi. Koulutamme ja rekrytoimme nuoria mm. lastenhoitotoimintaan ja saattaa olla, että nuori, jolla ei välttämättä ole ollut varsinaista työkokemusta osoittautuu toiminnassa varsinaiseksi helmeksi. Mietin myös niitä keskusteluja nuorten hoitajien kanssa, jotka ovat pitäneet välivuotta, joko omasta tahdostaan tai eivät ole saaneet opiskelupaikkaa. Tänä aikana heillä on ollut mielekästä olla MLL:n ammatillisesti ohjatussa toiminnassa ja sitä kautta on löytynyt erilaisia vaihtoehtoja tai suunnitelmat selkiytyneet. Tätä järjestön organisoimaa arvokasta nuorisotyötä ei tästä näkökulmasta ole niinkään painotettu (saatikka rahoitettu) tai aikaisemmin tutkittu.

Varsinaiseen roihuun aihevalinta syttyi kun aloin kiinnittämään huomiota joka puolelta aiheeseen tulvivaan informaatioon. Lehdissä ja ajankohtaisohjelmissa puhuttiin ovatko nuoret syrjäytettyä vai syrjäytyneet, tuli erilaisia projekteja nuorten työllistämisen edistämiseksi jne.. Kaikki erilaiset vaihtoehdot (Ministeriön ohjelmista - konkreettiseen toimintaan) ovat tarpeellisia. Tarvitaan myös uusia muotoja, mutta toisaalta ei pidä unohtaa tai olla näkemättä jo olemassa olevia hyviä käytäntöjä ja on tuettava niiden toteuttamista. Opinnäytetyön myötä itselläni järjestötyön arvostus vahvistui entisestään. Kuinka MLL:ssä tehdään vähillä resursseilla, pienellä rahallisella panostuksella laadukasta asiakkaiden tarpeista lähtevää kehittämistyötä monesta näkökulmasta (lapset, perhe, nuori).

Siispä. Lastenhoitotoiminnan ensisijainen merkitys on kotiin tuotava apu lapsiperheille. Toinen näkökulma, johon opinnäytetyössäni tartuin, on nuorten hoitajien näkökulma – nuorisotyön näkökulma. Toiminnan merkitys nuorille, joita hoitajista 4/2014 oli hieman yli tuhat. Alkuun omat ajatukseni, ennakkokäsitykseni, keskittyivät vahvasti työkokemuksen näkökulmaan. Prosessin edetessä avoimien temahaastattelujen (7) kautta ymmärrykseni laajani kun nuoret eivät niinkään kokeneet toimintaa työnä. Nettikysely (N=1021) vahvasti merkityksiä.

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää mitä merkityksiä MLL:n nuoret hoitajat antavat lastenhoitotoiminnassa mukana olemiselle sekä mitä kehittämisehdotuksia heillä on lastenhoitotoimintaan.

Opinnäytetyössäni MLL:n lastenhoitotoiminnassa mukana olo merkitsi nuorelle yksilöllistä kasvua ja kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi. Lastenhoitotoiminta merkitsi nuorille aktiivisen kansalaisuuden elementtien vahvistumista eli **identiteettityötä, osallistumista, kohtaamisia ja välittämistä.**

Identiteettityö merkitsi sitä, että nuoret olivat lastenhoitotoiminnassa oppineet tuntemaan itseään, vahvuuksiaan ja heikkouksiaan. He olivat saaneet lisää varmuutta ja rohkeutta. He saivat vahvistusta siihen, mitä työtä haluaisivat tulevaisuudessa tehdä. Nuoret kokivat merkityksellisenä **osallistumisen** eettisesti tärkeään työhön ja että työssä oli tietynlainen valinnanvapaus. He kokivat ylpeyttä toimiessaan MLL:n hoitajana. Merkityksellistä heille oli saada käytännön taitoja alan opiskelun ohella sekä rikkaus kohdata erilaisia ihmisiä. **Kohtaamisista** oppi niin monenlaisia asioita mm. vuorovaikutustaitoja, erilaisten perheiden ymmärtämistä. Kohtaamiset avarsivat omaa näkemystään perhe-elämästä ja siitä, millainen vanhempi tulevaisuudessa itse halusi olla. Samoin kuin nuoret kokivat tärkeänä, työn ja oman perhe-elämän kannalta, että olivat oppineet käytännön lastenhoitotaitoja. Nuoret halusivat olla mukana toiminnassa koska **välittivät** lapsista ja halusivat auttaa lapsiperheitä. Nuoret välittivät myös omasta itsestään ja jaksamisestaan. He halusivat olla mukana toiminnassa koska siinä oli tietynlainen valinnanvapaus (käytettävyyssajat ja kuinka paljon keikkaa tekee), jonka he kokivat lisäävän omaa jaksamistaan. Ehkä tästä syystä ja välittämisen ilosta nuoret eivät niinkään kokee lastenhoitotoimintaa työnä vaan harrastuksenomaisena mielekkäänä ”työnä”.

Se mitä kaikkea MLL:n lastenhoitotoiminnassa mukana olo on nuorille hoitajille merkinnyt, oli mielestäni yllättävän laajaa. Oman suunnan ja tulevaisuuden suunnitelmien selkiytymistä sekä sen arvomaailman vahva pohtiminen millainen vanhempi haluaa olla tai millaisia erilaisia perhe-elämän malleja lapsilla on. Näitä asioita, kuten ei muitakaan nuorten esille tuomia merkityksiä (mm. erilaisten ihmisen ja tilanteiden kohtaamiset, käytännön taitojen konkreettinen oppiminen) opita koulun penkillä.

Nuoret kokivat saavansa tukea piirin työntekijältä. Kehittämisehdotuksina toivottiin lisää rentoja, mukavia hoitajatapaamisia sekä lastenhoitokurssille enemmän käytännön esimerkkejä ja harjoittelua. Hoitajan veroilmoitukseen kaivattiin lisää konkreettista ohjeistamista. Muutamia konkreettisia kehittämissuhteita tuli internetpohjaiseen välitysjärjestelmään. Kaiken kaikkiaan nuoret antoivat positiivista palautetta toiminnasta. Järjestö hoitaa asiat hyvin ja hoitajana toimiminen rikastuttaa elämää monella tavalla!

Opinnäytetyöni osoittaa, että MLL:n lastenhoitotoiminta on merkityksellistä toimintaa perheiden näkökulman lisäksi myös nuorisotyön näkökulmasta. Se kasvattaa, tukee ja vahvistaa nuoren aktiivisen kansalaiseksi kasvamista. Lastenhoitotoiminnassa hoitaja tekee työtä toisten ihmisten hyväksi, hän on mukana omana persoonanaan, hän osallistuu ja toimii, hän tapaa muita ihmisiä ja hän välittää toisista ihmisistä ja yhteisistä asioista. Nuorten osallistamisen, aktiivisen kansalaisuuden vahvistamisen tulisi juurikin olla nuorille mielekästä, omaehtoista ja joustavaa toimintaa – kuten MLL:n lastenhoitotoiminta.

Nuorille lastenhoitotoiminnassa mukana olemisen merkitykset olivat aktiivisen kansalaisuuden uuden määritelmän mukaista toimintaa: identiteettityötä, osallistumista, kohtaamisia ja välittämistä. Panostaminen nuoria kiinnostavaan aktiiviseen kansalaisuuteen kannustavaan toimintaan on myös kansantaloudellisesti tuottava investointi. Nuoren tunne yhteisöllisyydestä, oman identiteetin vahvistumisesta, omien taitojen kehitymisestä luo sosiaalista pääomaa, joka kasvattaa itsetuntoisia, lähimmäisistään ja elinympäristöstään välittäviä kansalaisia.

Kiitos kaikille ihanille MLL:n nuorille hoitajille, jotka osallistumisellanne mahdollistitte tämän opinnäytetyön tekemisen! Toivon, että tuloksilla on merkitystä nuorille suunnattujen toimintojen suunnittelussa, järjestöjen toiminnan moninaisuuden arvostamisessa, MLL:n lastenhoitotoiminnan kehittämisessä sekä järjestön ja kuntien välisissä yhteistyöneuvotteluissa.

LÄHTEET

- Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Juva: WS Bookwell Oy.
- Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: WS Bookwell Oy.
- Dick, Bob 2000. A beginner's guide to action research. Hakupäivä 19.12.2013.
<http://education.qld.gov.au/staff/development/performance/resources/readings/beginners-guide-action-research.pdf>
- Dufva, Virpi & Niemelä, Jorma 2003. Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveysjärjestöt uudella vuosituohannella. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Eskola, Jari & Koski-Jännes, Anja & Lamminluoto, Eija & Saaranen, Anita & Saata-moinen, Mikko & Valtanen, Katja (toim.) 2004. Tutkimusmenetelmällisiä reflekti-
oita. Kuopio: Kopijyvä.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vas-
tapaino.
- Grönlund, Henrietta. Arvot nuorten aikuisten vapaaehtoistoiminnassa. Aikuiskasvatus
1/2013, vol.33. Sivut 28-37
- Haataja-Nurminen Raija. 29.12.2009. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Ammatilliset
perhepalvelut. Tuotekuvaukset ja taustaa kehittämistyölle. Turku.
- Harinen, Päivi 2000. Valmiiseen tulleet. Tutkimus nuoruudesta, kansallisuudesta ja kan-
salaisuudesta. Nuorisotutkimusverkosto/nuorisotutkimusseura, julkaisuja 11/2000.
Helsinki; Hakapaino Oy.
- Harju, Aaro 18.4.2004. Kompetenssit aktiiviseen kansalaisuuteen. Artikkel. Hakupäivä
22.6.2014.
[http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/aktiivinen_kansalaisuus/kompetens-
sit_aktiiviseen_kansalaisuuteen](http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/aktiivinen_kansalaisuus/kompetens-
sit_aktiiviseen_kansalaisuuteen)
- Harju, Aaro 18.4.2005. Aktiivinen kansalaisuus yhteiskunnallisessa kontekstissa. Artik-
keli. Hakupäivä 23.6.2014.
- Harju, Aaro 18.4.2005. Aktiivisen kansalaisuuden edellytykset. Artikkel. Hakupäivä
26.6.2014.
- Harju, Aaro 18.4.2005. Aktiivisen kansalaisuuden sisältömäärittely. Artikkel. Haku-
päivä 22.6.2014.
[http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/aktiivinen_kansalaisuus/aktiivisen_k
ansalaisuuden_sisaltomaarittely](http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/aktiivinen_kansalaisuus/aktiivisen_k
ansalaisuuden_sisaltomaarittely)
- Harju, Aaro 2004. Aktiivisten kansalaisten suomi. Keskustelunavaus järjestöllisen kou-
lutuksen tehostamisesta. Oikeusministeriön julkaisu 11/2004. Helsinki: Oikeusmi-
nisteriö. Hakupäivä 1.4.2014
[http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200514kohtiaktiivistakans
alaisuutta/Files/OMJU_2005_14_Kohti_aktiivista.pdf](http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200514kohtiaktiivistakans
alaisuutta/Files/OMJU_2005_14_Kohti_aktiivista.pdf)
- Harju, Aaro 2006. Finnish Civil Society. KVS Foundation (kansanvalistusseura). Dark
Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teo-
ria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeen-
linna: Kariston Kirjapaino Oy.

- Hyvinvointi 2015-ohjelma 2007. Sosiaalialan pitkän aikavälin tavoitteita. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kansalaisyhteiskunta 2006 – toimikunta. Kohti aktiivista kansalaisuutta. Oikeusministeriön julkaisu 14/2005. Helsinki: Oikeusministeriö Hakupäivä 27.6.2014.
http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200514kohtiaktiivistakansalaisuutta/Files/OMJU_2005_14_Kohti_aktiivista.pdf
- Kansalaisyhteiskunta 2006 – toimikunta. Kohti aktiivista kansalaisuutta. Oikeusministeriön julkaisu 14/2005. Helsinki: Oikeusministeriö Hakupäivä 27.6.2014.
http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/200514kohtiaktiivistakansalaisuutta/Files/OMJU_2005_14_Kohti_aktiivista.pdf
- Kinnunen, Petri 1998. Hyvinvoinnin ruletti. Tutkimus sosiaalisen tuen verkostojen jäsentymisestä 1990-luvun lopun Suomessa. Väitöskirja. Lapin Yliopisto, Rovaniemi.
- Kotilainen, Sirkku & Rantala, Leena 2008. Nuorten kansalaisidentiteetit ja mediakasvatus. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 89. Helsinki; Hakupaino.
- Laitinen, Hanna (toim.) 2006. Tule mukaan. Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja C. Oppimateriaaleja 11. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Laitinen, Matti & Nurmi, Kari E. 31.12.2004. Kuinka tukea aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista? Hakupäivä 22.6.2014.
- Laitinen, Matti & Nurmi, Kari E. 31.12.2004. Mitä tarkoitetaan aktiivisella kansalaisuudella? Artikkelit. Hakupäivä 22.6.2014.
http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/aktiivinen_kansalaisuus/mita_tarkoitetaan_aktiivisella_kansalaisuudella
- Lapin liitto 2014. Tasa-arvoista yhteistyötä – Lapin järjestöstrategia 2030. Rovaniemi; Painatuskeskus Finland.
- Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hakupäivä 22.6.2014
http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/Kehittamisohjelma_2012-2015/?lang=fi
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lapin piirin toimintasuunnitelma ja talousarvio 2013.
- Möttönen, Sakari & Niemelä, Jorma 2005. Kunta ja kolmas sektori yhteistyön uudet muodot. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Nuorisolaki 27.1.2006/72
- Nylund, Marianne & Yeung Anne Birgitta (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.
- Opiskeluaikeinainen työssäkäynti ja sen vaikutukset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, työ- ja yrittäjyys 26/2012, hakupäivä 3.1.2014.
http://www.tem.fi/files/33421/TEMjul_26_2012_web.pdf
- Peltosalmi, Juha & Hakkarainen, Tyyne & Särkelä, Riitta & Eronen, Anne 2012. Järjestöbarometri 2012. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Vaasa: Pram.
- Perttula, Juha & Latomaa, Timo 2005. Kokemuksen tutkimus. Merkitys -tulkinta-ymmärtäminen. Tartu: Guttenberg AS.
- Perälä, Marja-Leena & Halme, Nina & Nykänen Sirpa 2012. Lasten, nuorten ja perheiden palveluja yhteensovittava johtaminen. Terveysten- ja hyvinvoinninlaitos. Opas 19. Tampere: Juvenes Print.

- R, Burke, Johnson. University of South Alabama. Chapter 2: Quantitative, Qualitative, and Mixed Research. Hakupäivä 19.12.2013.
<http://www.southalabama.edu/coe/bset/johnson/lectures/lec2.pdf>
- Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti (toim.) 2010. Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino.
- Suutarinen, Sakari (toim.) 2000. Nuoresta pätevä kansalainen. Yhteiskunnallinen opetus Suomen peruskoulussa. Jyväskylä; Jyväskylän Yliopistopaino.
- Suutarinen, Sakari (toim.) 2006. Aktiiviseksi kansalaiseksi. Kansalaisvaikuttamisen haaste. Juva; WS Bookwell Oy.
- Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Viinamäki, Leena & Saari, Erkki (toim.) 2003. Kuusi puheenvuoroa nuorten koulutus- ja työmarkkinoilla siirtymisen uusista ulottuvuuksista 1990-luvulla. Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulu julkaisuja Sarja A. Rapotteja ja tutkimuksia. Rovaniemi: Oy Sevenprint Ltd.
- Viinamäki, Leena & Saari, Erkki 2007 (toim.). Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

LIITTEET

LIITE 1	MLL:n työ vuosikymmenittäin
LIITE 2	Haastattelupyyntö ja haastattelulomakkeet
LIITE 3	Nettikyselylomake (Webropol)

MLL:N TYÖ VUOSIKYMMENITTÄIN

Työn määränpäänä olkoon, että jok'ainoa Suomen lapsi äidinkohdusta lähtien ja kautta koko kasvinaikansa saa oikeutetun osansa siitä hellyydestä ja huolenpidosta, joka yksinään voi laskea pohjan nuorten kehitykselle hyviksi ja hyödyllisiksi kansalaisiksi".

– Kenraali Mannerheim 1920.

1920-luku

- Äitiys- ja lastenneuvolatoiminta
- Terveys- ja lastenhoitajakoulutus
- Kasvatusneuvola
- Helsingin lastenlennasta opetussairaala

1930-luku

- Kodinhoitajatoiminta ja -koulutus
- Äidinmaitokeskus
- Lasten ja nuorten uimaopetus ja urheilutoiminta

1940-luku

- Sotatorpojen auttaminen
- Paikallisten, yli 500 terveystalon rakennuttaminen
- Lasten ehkäisevä mielenterveystyö

1950-luku

- Keskoshuollon järjestäminen
- Perhekasvatusneuvonnan tehostaminen

1960-luku

- 1 Ohjattu perhepäivähoito
- 2 Nuorisopoliklinikka
- 3 Huumeidenkäytön ehkäisy- ja hoito

1970-luku

- Lapsen huomioonottaminen ympäristösuunnittelussa ja arkkitehtuurissa
- Tukioppilastoiminta

- Päivähoidon kehittäminen ja sairastuneen lapsen hoitajarengas
- Järjestelmällinen vanhempainkoulutus
- Äitiys- ja lastenneuvolat kehitysmaissa
- Ympäristöasiain toiminta
- Edunvalvonnan tehostaminen, lapsiraportit

1980-luku

- Lasten ja nuorten puhelin
- Leikkiperinteen vaaliminen
- Lapsiasiamies
- Taidekasvatus
- Vanhempainpuhelin

1990-luku

- Perhetoimintakeskukset
- Lastenhoidon kotipalvelu
- Sosiaalisten taitojen opetus
- Ratkaisukeskeinen perhe- ja kriisityö
- Uusia projekteja nuorten elämänhallinnan tukemiseksi

2000-luku

- Vanhemmuuden tuen uudet muodot, mm. Vanhempainpuhelin ja -netti
- Perhekahvilatoiminnan kehittäminen
- Mediakasvatusprojektit
- Uuden viestintäteknologian hyödyntäminen nuorisotyössä
- Järjestö- ja vapaaehtoistyön koulutusmalli
- Lastenhoitotoiminnan uudistuminen

HAASTATTELUPYYNTÖ

Hei MLL:n Lapin piirin hoitaja,

Opiskelen Sosionomin ylempää Ammattikorkeakoulututkintoa ja teen opinnäytetyötä MLL:n lastenhoitotoiminnasta nuoren (alle 25-v) hoitajan näkökulmasta.

Kerään aineistoa haastattelemalla muutamaa nyt mukana olevaa hoitajaa sekä muutamaa hoitajaa jotka ovat olleet aikaisemmin mukana toiminnassa. Myöhemmin toteutetaan kaikille nuorille hoitajille webkysely. Haastattelujen tavoitteena on selvittää mitä merkityksiä MLL:n lastenhoitotoiminnassa mukana olemiselle on nuorelle.

Haastateltaviksi kysyn alle 25-vuotiaita hoitajia, jotka ovat tehneet paljon lastenhoitokeikkoja ja joilla on näin vahva tuntuma siihen, mitä MLL:n lastenhoitotoiminta on. Tästä syystä haluaisin haastatella sinua 😊 Haastattelu kestää arviolta noin 1-2h. Ajankohdan ja paikan voit itse valita.

Haastatteluaineisto tulee ainoastaan MLL:n käyttöön. Aineisto säilytetään lukitussa kaapissa ja nauhat hävitetään opinnäytetyön valmistumisen ja oikeellisuuden varmistumisen jälkeen. Kaikki haastateltavat pysyvät nimettöminä, mitään tunnistetietoja ei opinnäytetyössä käytetä.

Opinnäytetyön arvioitu valmistumisaika on kevät 2015 ja se lähetetään kaikille haastatteluihin osallistuneille sähköpostitse.

Vastatko minulle tähän sähköpostiviestiin **voitko vai etkö voi osallistua haastateltavaksi**? Mikäli suostut haastateltavaksi, otan sinuun yhteyttä sopiakseni tarkan haastatteluaajan ja paikan. Annan myös mielelläni lisätietoja haastattelusta.

Ystävällisin terveisin

Tarja Stankowski, tarja.stankowski@mll.fi
p. 040 7577043

HAASTATTELU TEEMOJA (Nyt hoitajana toimiville)**AIKAJANA**

"Looking forward"

Alkupuhe: Kerro miten haastattelu etenee ja että on rauha (tauot) miettiä vastausta. Kukaan muu ei kuuntele nauhoja ja mitään tunnustettavia tietoja ei käytetä. Ei haeta mitään tiettyä vastausta eikä ole oikeaa eikä väärää vastausta vaan aidosti sinun ajatuksia.

Taustatiedot

Minkä ikäinen olet?
Mitä teet tällä hetkellä? (Opiskelu, osa-aikatyö, työtön)
Oletko jossakin muussa järjestötoiminnassa mukana LH:n lisäksi?

Toiminnassa aloittaminen

Milloin aloitit LH -toiminnassa? Miten tulit mukaan toimintaan?
Kävitkö LH -kurssin? Perekoulun kautta?
Mikä sai sinut lähtemään mukaan toimintaan?

Keikkojen tekeminen

Kuinka usein teet keikkoja? Millaisissa perheissä käyt? Minkä ikäisiä lapsia olet hoitanut?
Mitä olet oppinut toimiessasi MLL:n lasten hoitajana?

Mitkä asiat elämässäsi ovat muuttuneet/kehittyneet hoitajana aloittamisesta tähän hetkeen?

Muu toiminta (tapaamiset, yhteydenpito välityksen kanssa)

Millä tavalla olet yhteydessä MLL:n Lapin piirin henkilökunnan kanssa?
Millä tavalla koet yhteydenpidon? Tapaamiset? Mitä ajatuksia?

Mitä sinulle merkitsee olla mukana MLL:n lastenhoitotoiminnassa?

Mitä merkitystä toiminnassa mukana olemisella on esimerkiksi itseturvonnalle, koulunkäynnille, omalle ammattitaidolle, vanhemmuudelle, työelämävalmiuksien kehittymiselle, työn saannille.

Mitä positiivisia merkityksiä? Mitä negatiivisia merkityksiä?

Mitä merkitsee olla mukana juuri MLL:n toiminnassa? Organisoidussa lastenhoitotoiminnassa? Hyötyjä/haittoja?

Kuvittele itsesi vuoteen x jolloin olet x ikäinen.

Katsot aikaa taaksepäin ja muistelet toimintaa nuorena MLL:n lasten hoitajana.

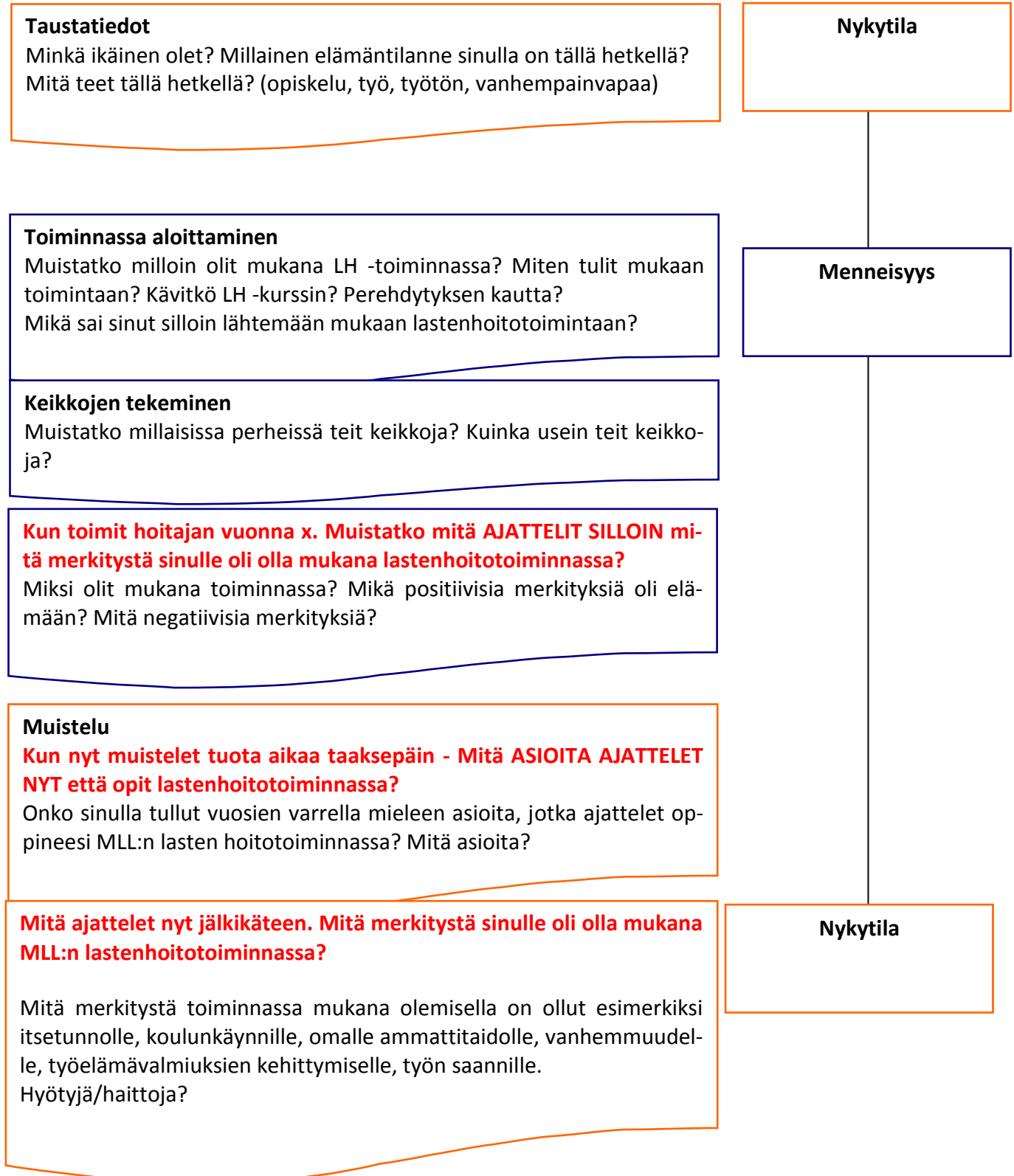
Mitä ajatuksia sinulla nousee mieleen lastenhoitotoiminnan ajalta?
Mitä ajattelet että tuo aika sinulle merkitsi? Mistä asioista lastenhoitotoiminnan ajasta olet kiitollinen – näin jälkikäteen?

Nykytila**Menneisyys****Nykytila****Tulevaisuus**

Tehdään pieni ajatusmatka tulevaisuuteen. Laita silmät kiinni, jos se tuntuu hyvältä. Kuvittele itsesi kymmenen vuoden päähän, jolloin olet x ikäinen. Mitä teet silloin? Missä olet? Millainen elämäntilanne sinulla on?

HAASTATTELU TEEMOJA (Toiminnassa ennen mukana olleille) AIKAJANA
 ”Looking backward -menetelmä”

Alkupuhe: Kerro miten haastattelu etenee ja että on rauha (tauot) miettiä vastausta. Kukaan muu ei kuuntele nauhoja ja mitään tunnistettavia tietoja ei käytetä. Ei haeta mitään tiettyä vastausta eikä ole oikeaa eikä väärää vastausta vaan aidosti sinun ajatuksia.

SAATE HOITAJILLE

Hei MLL:n hoitaja,

VIESTI JÄRJESTELMÄN KAUTTA: Käy vastaamassa lyhyeen kyselyyn 9.5 mennessä osoitteessa (Linkki kyselyyn)

Kyselyllä kartoitetaan MLL:n nuorten hoitajien (alle 25 v) kokemuksia, palautetta ja kehittämisehdotuksia lastenhoitotoimintaan. Kiitos, että vaikutat vastaamalla!

Opiskelen Sosionomin ylempää Ammattikorkeakoulututkintoa ja teen opinnäytetyötä MLL:n lastenhoitotoiminnasta nuoren (alle 25-v) hoitajan näkökulmasta. Opinnäytetyötä varten olen tehnyt Lapin piirissä haastatteluja nykyisille ja aikaisemmin hoitajana toimineille. Webkyselylomake toteutetaan kaikkien MLL:n piirien alle 25-vuotiaille hoitajille. Kyselyyn vastataan nimettömänä. T. Tarja Stankowski, p. 0407577043

NETTIKYSELY MLL:N NUORILLE (alle 25-v) HOITAJILLE LASTENHOITOTOIMINNASTA

Kyselylomakkeella kartoitetaan MLL:n nuorilta (alle 25-vuotiailta) hoitajilta palautetta, kokemuksia ja kehittämisehdotuksia lastenhoitotoimintaan.

HOITAJAN PERUSTIEDOT**1. IKÄ**

- alle 18-vuotias 18–20 vuotta 21–25 vuotta

2. PIIRI, JONKA ALUEELLA TOIMIT HOITAJANA

- Lapin piiri Kainuun piiri
 Kymen piiri Järvi-Suomen piiri
 Hämeen piiri Pohjois-Pohjanmaan piiri
 Pohjanmaan piiri Varsinais-Suomen piiri
 Uudenmaan piiri

3. KUINKA KAUAN OLET TOIMINUT MLL:N LASTEN HOITAJANA?

- alle 6 kk 6-12 kk
 yli vuoden yli kaksi vuotta

4. KOULUTUSTAUSTA

- lastenhoitokurssi
 Sosiaali-, terveys- tai kasvatusalan tutkinto, mikä _____
 Sosiaali-, terveys- tai kasvatusalan opiskelija. Mitä opiskelet? _____
 Muu, mikä? _____

5. MITÄ TEET TÄLLÄ HETKELLÄ? Esim. opiskeletko, työttömänä, osa-aikatoisissa**OHJAUKSEN JA TUEN ARVIOINTI****6. ARVIOI SAAMAASI OHJAUSTA JA TUKEA VÄLITYSPISTEEN TYÖNTEKIJÄLTÄ.**

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
1. Saan riittävästi tukea piirin työntekijältä.			
2. Koen, että voin aina tarvittaessa ottaa yhteyttä (soitto, @posti, käynti) piirin työntekijään.			
3. Saan riittävästi ohjeita verotus- ja vakuutusasioissa.			
4. Piirin työntekijä kuuntelee minua ja osaa auttaa.			

7. Haluaisitko/tarvitsisitko johonkin asiaan enemmän ohjausta ja tukea?EnKyllä. Mihin? _____**HOITAJATAPAAMISET JA KOULUTUSPÄIVÄT****9. MITÄ MIELTÄ OLET MLL:N HOITAJA TAPAAMISISTA, JOIHIN OLET OSALLISTUNUT?**

	Samaa mieltä	Eri mieltä	En osaa sanoa
1. Aiheet ovat olleet mielestäni kiinnostavia.			
2. Aiheet antoivat minulle lisävalmiuksia lastenhoitotyöhön.			
3. MLL:n lastenhoitotoiminnan tapaamiset ovat tärkeitä.			
4. Tapaamisten sisällöt vastasivat odotuksiani.			
5. Tunnelma ja ilmapiiri tapaamisissa on ollut avoin ja luotettava			

KOKEMUKSET JA MERKITYKSET

IDENTITEETTI	5 = täysin samaa mieltä	4= osittain samaa mieltä	3= En osaa sanoa	2= osittain eri mieltä	1 = täysin eri mieltä
1. Lastenhoitotoiminnassa mukana olo on selkiytännyt tulevaisuuden suunnitelmiani					
2. Olen oppinut tuntemaan omia vahvuuksiani ja heikkouksiani toimiessani hoitajana					
3. Olen oppinut tuntemaan paremmin itseäni toimiessani hoitajana					
4. Olen saanut lisää varmuutta ja rohkeutta					
5. Olen oppinut ottamaan vastuuta ja toimimaan itsenäisesti					
6. Olen pohtinut millainen on hyvä/huono vanhempi ja millainen vanhempi itse haluaisin olla					
7. Olen saanut hoitajana kasvatusmalleja mahdollisesti tulevaan oman lapsen hoitamiseen/perhe-elämään					

OSALLISTUMINEN	5 = täysin samaa mieltä	4= osittain samaa mieltä	3= En osaa sanoa	2= osittain eri mieltä	1 = täysin eri mieltä
8. Toimin hoitajana, koska se on joustavaa ja mielekästä työtä					
9. Toimin hoitajana koska saan siitä rahaa					
10. Hoitajana toimiminen on minulle arvokasta käytännön työkokemusta					
11. On tärkeä, että pääsen soveltamaan koulussa opittuja asioita käytäntöön					
12. Koen tekeväni eettisesti arvokasta työtä					

KOHTAAMINEN JA VÄLITTÄMINEN	5 = täysin samaa mieltä	4= osittain samaa mieltä	3= En osaa sanoa	2= osittain eri mieltä	1 = täysin eri mieltä
13. Erilaisten perheiden kohtaaminen on opettanut suvaitsevaisuutta ja ihmisten luontevaa kohtaamista					
14. Kokemukset ja kohtaamiset lasten kanssa ovat vahvistaneet sitä mitä haluan tulevaisuudessa tehdä					
15. Käytännön toimintatavat erilaisissa tilanteissa lasten kanssa ovat kehittyneet					
16. Hoitajan olen oppinut omia jaksamisen rajoja					
17. Huolenpito ja lapsista välittäminen on minulle tärkeää					
18. Koen tärkeänä, että MLL:n hoitajana voin auttaa perheitä					

19. Tuleeko sinulle mieleen jotain muuta hyötyä tai haittaa lastenhoitotoiminnassa mukana olosta?

KEHITTÄMINEN

20. Sinun ideasi ovat tärkeitä. Kerro miten voimme kehittää

- Perehdyttämistä hoitajaksi
- Hoitajan tukemista lastenhoitotyössä
- Välitysjärjestelmää
- Tapaamisia/yhteydenpitoa
- Jotain muuta- sana on vapaa